

**75-års jubilæum
2016**

Udgivet i anledning af
Morsø Gymnasiums 75-års jubilæum
Redaktion: Christian Pallesen
Forsidefoto: Christian Leicht Jørgensen
Foto: Per Mikkelsen m.fl.
Tryk: Typographic
Oplag: 1500
© 2016 Morsø Gymnasium

Indhold

Der er så meget, vi skal passe på	4
<i>Kurt Sonne Thomsen</i>	
Tidsliste	6
<i>Hans Osvald Jensen</i>	
Elevråd	8
<i>Caroline Juul Kjær</i>	
Et skoleliv	10
<i>Kjeld Thorsen</i>	
Lærerkollegiet ved skolens 25-års jubilæum 1966	12
Lærere ved Morsø Gymnasium 1975	13
Lærere og administration 2003	14
Lærere og administration 2013	15
Student 1995	16
<i>Stine Isaksen</i>	
Student 2005	20
<i>Paul Erik Landegent Peterslund</i>	
Student 2015	22
<i>Hannah Karmann Roslev</i>	
Rids af gymnasieskolens historie	24
<i>Hans Osvald Jensen</i>	
En triumf for de mange	30
<i>Leif Kristiansen</i>	
Gymnasieledelse gennem 35 år	32
<i>Kurt Sonne Thomsen</i>	
TM - Danmarks første kreative studieretning	36
En harmonisk enhed	37
<i>Simon Toftdahl Olesen</i>	
Om at vende tilbage	39
<i>Birgitte Martiny</i>	
Fra sportsskole til sportscollege	42
<i>Kurt Sonne Thomsen og Lars Erik Nielsen</i>	
Prüt sørger for festen	45
<i>Interview med Tue Vestergaard og Lars Erik Nielsen</i>	

– Der er så meget, vi skal passe på

Af Rektor Kurt Sonne Thomsen

Morsø Gymnasium har 75 års jubilæum i år, og vi kan passende omformulere Bjarne Jes Hansens gamle børnesangsrefræn til "Vores Gymnasium, - der er så meget, vi skal passe på, - vi har de unge og skolen vi skal passe på"

Vi skal ikke passe på gymnasiet fordi det er gammelt og skrøbeligt, men tvært imod skal vi værne om gymnasiet fordi skolen rummer vitalitet, visioner og værdier som er baseret på 75 års historie med konstant forandring. Værdierne er mange; - mangfoldighed, engagement, faglighed, ansvarlighed, demokrati, udsyn og indblik.

Nærværende jubilæumsskrift er nummer tre i Morsø Gymnasiums historie. Perioden indtil 1991 er beskrevet og dokumenteret i fyldige skrifter i anledning af henholdsvis 25- og 50-års jubilæer (se Morsoegym.dk), og derfor vil denne publikation overvejende fokusere på skolens udvikling i de seneste 25 år. Vi har bestræbt os på at anlægge forskellige vinkler på gymnasiets historie gennem autentiske beretninger fra de seneste 25 – 40 år. Vi skylder en stor tak til alle skribenter som har bidraget til historien.

"Demokratiske værdier"

Gennem årene er der udviklet en speciel ånd og kultur som kendetegner Morsø Gymnasium. Kulturen er først og fremmest baseret på vores demokratiske værdier. Den demokratiske praksis er udviklet gennem årene, og i dag har elever og lærere stor indflydelse på gymnasiets daglige liv og dispositioner. Den demokratiske ånd er et væsentligt element i den almene dannelse, som også kendetegner gymnasieuddannelsen. Faglighed og dannelse går hånd i hånd på Morsø Gymnasium, og når vore elever dimiterer, forlader de os med en solid ballast af faglighed, almen dannelse og demokratisk sindelag, som vil være en styrke i deres fremtidige tilværelse.

Mors har ressourcer i form af driftige virksomheder, unikke naturværdier, en venlig og imødekommende befolkning og – ikke mindst – en ungdom med initiativ og gode ideer. Vi skal give de unge en faglig og almen (ungdomsud)dannelse, sende dem ud i verden for at de kan videreudanne sig, og samtidigt udvikle et Mors, som det vil være attraktivt at vende tilbage til når man er blevet læge, ingeniør, softwareudvikler, sygeplejerske, lærer, tømrer eller urmager.

"Morsø gymnasium vil også eksistere om 25 år"

Morsø gymnasium har altid haft en solid forankring i lokalsamfundet. Dette er en styrke og vores værn mod udefrakommende trusler. Vi har et fortræffeligt samarbejde med lokale virksomheder, foreninger, uddannelsesinstitutioner og Morsø Kommune, og vi tager et medansvar for fortsat at udvikle vores lokalsamfund. Det er ikke nogen naturlov at Morsø Gymnasium skal kunne holde 100 års jubilæum (og det bliver næppe med mig som rektor) – men jeg er overbevist om, at gymnasiet fortsat vil udvikle sig til gavn for de unge og hele lokalsamfundet. Jeg meget sikker på at Morsø Gymnasium vil eksistere om 25 år, og at gymnasiet fortsat vil være det naturlige uddannelsesvalg for de unge, som har visioner og ambitioner til at tage en videre uddannelse. Man skal besidde mange forskellige kompetencer for at kunne klare sig i fremtidens samfund. Fremmedsprog, viden om samfundet, historiebevidsthed, stærke IT-kompetencer, grundlæggende kompetencer i naturvidenskab, viden om og forståelse for kultur, kreativitet og innovative evner bliver en del af fremtidens forventninger til de unge. Undervisning i, og formidling af disse kompetencer og denne viden vil fortsat være Morsø Gymnasiums kerneydelse. Gymnasiet er rustet til fremtiden, og vi vil ruste de unge til deres fremtidige liv og erhvervskarriere. Det er en væsentlig grund til at vi skal passe på Morsø Gymnasium.

Tidsliste for Morsø Gymnasium

Udarbejdet af Hans Osvald Jensen

- 1500-tallet Latinskole i Nykøbing.
- 1938 Statsgymnasium i Struer starter.
- 1939 Med det formål at få et gymnasium i Nykøbing oprettes Gymnasieforeningen. Foreningen eksisterer stadigvæk som støtteforening til elever og aktiviteter på skolen.
- August 1941 Nykøbing Mors kommunale Gymnasium starter i Grønnegade. Søren Sikjær bliver skolens første rektor. På skolen er der også en mellemskoleafdeling og en realafdeling.
- 1942 Elevforeningen Prytaneion (Pryt) starter med det formål at afholde kulturelle arrangementer og fester.
- April 1943 Officiel indvielse af skolen med deltagelse af undervisningsministeren.
- 1944 De første studenter dimitteres. Seks elever, alle sproglige.
- 1945 I marts beslæglægger tyskerne skolen til civile flygtninge. Indtil sommerferien er undervisningen spredt rundt i byen. 28 elever dimitteres. 10 sproglige og 18 matematikere.
- 1947 Thisted Gymnasium starter.
- 1948 Rektor Søren Sikjær fratræder. Ny rektor bliver Kristen Brudsig.
- 1950 Skolen får, som et af de første i Danmark, et elevråd.
- 1952 Skolebladet Kakaduen (Kaka) udkommer for første gang. Bladet udkommer herefter periodevist.
- 1960 Grengymnasiet starter. Skolen fortsætter dog indtil videre uden grendeling. Gymnasiets mellemskoleafdeling nedlægges.
- 1964 Matematisk - naturfaglig gren (biologilinjen) oprettes.
Præfektordning indføres. Præfekter er elever valgt af skolens elever. Deres opgave er at holde ro og orden på skolen. Senere ophæves ordningen.
- 1968 Skive Gymnasium starter.
- 1969 HF kursus oprettes.
Studievejledning starter. I første omgang for HF - kursisterne.
- 1970 Morgensangen afskaffes. Erstattes af en ugentlig "kommunikation".
I forbindelse med kommunalreformen i 1970 ændrer skolen navn til Morsø Gymnasium.
- 1971 Realafdelingen på gymnasiet nedlægges.
Rektor Brudsig går på pension. Ny rektor bliver Knud Hansen.
- 1973 Gymnasiet bliver amtsgymnasium.
- 1975 Musik - sproglig gren oprettes.
- 1978 HF linjen nedlægges.

- 1979 Samfundsfaglig gren oprettes for såvel sproglige som matematikere.
- 1980 Der gives grønt lys til at opføre et nyt gymnasium på Dueholm Mark ved Limfjordsvej. Skolen indgår i et bygningsfællesskab med Nordvestjysk Handelsskole og Morsø Teater v. Morsø Kommune.
- 1982 Gymnasiet flytter ind i de nye bygninger på Limfjordsvej 95.
- 1988 Rektor Knud Hansen går på pension. Ny rektor bliver Lars Scheibel.
Valgfagsgymnasiet starter.
- 1990 Italiensk, erhvervsøkonomi, filosofi bliver nye valgfag. Senere tilføjes andre fag som psykologi, design, dramastik, astronomi.
- 1990 Ny gymnasielov. Skolerådet erstattes af en skolebestyrelse. Lærerrådet erstattes af Pædagogisk Råd.
- 1991 Morsø Gymnasium fejrer 50 års jubilæum.
- 1993 Den første årsfest.
- 1994 De første elever på Grøn Linje dimitteres. Uddannelsen foregår i samarbejde med Morsø Landbrugsskole.
- 1995 Sportsskolen starter i samarbejde med Nordvestjysk Handelsgymnasium samt lokale idrætsklubber (leder - træner uddannelse).
10'eren starter med deltagelse af gymnasiet, handelsgymnasiet og teknisk skole.
Udvalgsstrukturen på skolen uddeles til 5 hovedudvalg med deltagelse af elever, lærere og ledelse.
- 1996 Rektor Lars Scheibel fratræder. Ny rektor bliver Anders Bach Jensen.
- 1997 Sportsskolen stopper for optagelse af nye elever.
Tværfagligt naturvidenskabelig forsøgshold starter (matematik, fysik, kemi på højt niveau).
De første lærerteams starter i 1. g.
Lektionslængden øges fra 45 min til 90 min.
Lektiecafe. I begyndelsen med fagene fysik, kemi, matematik og naturfag. Senere kommer flere fag med.
- 1998 Lokalt EDB - netværk installeres på skolen.
- 1999 Ny løn! Lærernes aktiviteter registreres med timeoptælling.
Funktions - og kvalifikationsløn indføres.
- 2000 Europaklassen starter.
- 2003 Rektor Anders Bach Jensen fratræder. Ny rektor bliver Kurt Sonne Thomsen.
Teater - Musik linjen (TM linjen) starter.
- 2004 VUC flytter ind på Limfjordsvej 95.
- 2005 Studieretningsgymnasiet starter.
Lektiegivning og pensaindberetning foregår nu elektronisk.
- 2007 Skolen bliver selvejende og får en virksomhedsbestyrelse.
I forbindelse med kommunalreformen og amternes nedlæggelse bliver Morsø Gymnasium nu en del af Region Nordjylland.
- 2008 Bygningsfællesskabet mellem Gymnasium, Handelsgymnasium, VUC og Morsø Teater kan fejre 25 års jubilæum.
- 2010 Gymnasiet overtager bygningerne.
- 2011 Håndboldlinjen starter i samarbejde med Nordvestjysk Handelsgymnasium.
- 2012 Nyt naturvidenskabscenter i samarbejde med Dueholmskolen og 10'eren indvies.
- 2016 Morsø Gymnasium kan fejre 75 års jubilæum.

Elevrådet er en aktiv og positiv medspiller

Gennem de seneste 25 år har elevrådet spillet en aktiv og positiv rolle i gymnasiets liv. Elevrådet står for en masse sociale arrangementer, men eleverne tager også aktivt del i de demokratiske beslutningsprocesser på skolen. Når der har været trusler om forringelser af gymnasieuddannelsen eller elevernes sociale og økonomiske forhold har elevrådet mobiliseret eleverne til at gå på barrikaderne, - ikke mod skolen, men for skolen.

Caroline Juul Kjær, student 2015, beretter her om sit virke i elevrådet.

Et elevråd defineres ifølge Ordnet som et: "organ der består af elevrepræsentanter fra en skoles klasser, og som varetager elevernes interesser over for skolens ledelse, lærerne og offentligheden".

"Værdierne har elevrådet været med til at formulere sammen med ledelsen"

Jeg var elevrådsrepræsentant fra 2012-2015, og det sidste år var jeg formand i elevrådet. Det var et godt fællesskab at være en del af, og det skabte mange nye og gode bekendtskaber. Hurtigt fandt jeg ud af, at elevrådet er et sted, hvor der er plads til alle. Den forskellighed der er blandt 30 repræsentanter, er med til at gøre forskellen. Ved hjælp af alles forskellige styrker og svagheder suppleres hinandens kunnen. Gennem forskelligheden lever vi op til tre af Morsø Gymnasiums værdier; mangfoldighed, faglighed og demokrati. Alle stemmer skal høres og er lige meget værd. Værdierne har elevrådet været med til at formulere sammen med ledelsen. Et samarbejde som består af deltagelse i bestyrelsesmøder og ugentlige møder med rektor. Dette giver mulighed for en tæt dialog og udveksling af synspunkter og interesser.

"Aktivitetsdag og Årsfest"

Andre værdier er engagement og ansvarlighed, og disse opfyldes blandt andet af de sociale arrangementer elevrådet afholder i løbet af året. Aktivitetsdagen for alle skolens elever er det første sociale tiltag i skoleåret som arrangeres. Her skal 1., 2. og 3. g'ere arbejde sammen inddelt på hold og udføre aktiviteter ved forskellige poster. Formålet er at samle eleverne på tværs af klasser og årgange, og at give 1.g'erne en god start på deres tid som elever på Morsø Gymnasium. Et andet socialt tiltag er Årsfesten, som holdes sidst på året i idrætshallen. Dette er en kæmpe fest, hvor lærere, elever og deres forældre samles for at have en hyggelig aften med mad, underholdning og musik. Formålet med disse to arrangementer er at komme hinanden ved, og at gøre skolen til mere end afleveringer og karakterer.

"Socialt ansvar uden for gymnasiet"

Foruden de elevsociale tiltag, forsøger elevrådet også at gøre en indsats andre steder. Vi har blandt andet sørget for at samle penge ind til to trampoliner til Morsølejren 2015, og de sidste to vintre har elevrådet forsøgt at forsøde den mørke tid med honningkagehjerter, som

man kunne give til én man har kær. Overskuddet af dette har gået til Hjerteforeningen.

Ingen af disse tiltag eller arrangementer kunne lade sig gøre uden opbakning fra skolens øvrige elever. De køber kage, når der samles penge ind, og de møder op og deltager i de arrangementer der stables på benene.

”Morsø Gymnasium skal være et godt sted at være og at lære”

Morsø Gymnasiums sidste værdi, indblik, indfries ved at elevrådet er elevernes repræsentanter. Vi forsøger at give ledelsen og lærerne ind-

blik i elevernes interesser og omvendt. På denne måde arbejder vi sammen om vores fælles interesse – at Morsø Gymnasium skal være et godt sted at være og at lære, så eleverne får en god uddannelse som kvalificerer til videre studier.

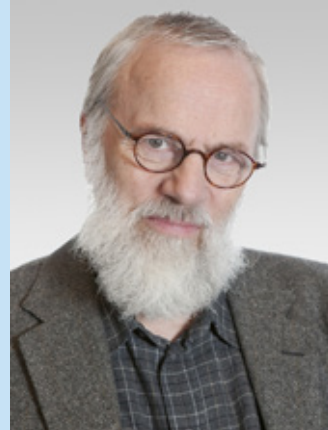
Jeg har været rigtig glad for min tid i elevrådet. Det har givet mig en indsigt i elevrådets arbejde, og en forståelse for vigtigheden af at alle bliver hørt – både elever og ledelse.

Elevrådet 2015.

Et skoleliv på Morsø Gymnasium 1973-2016

Af **Kjeld Thorsen**, afgangende lektor ved Morsø Gymnasium, Historie, Oldtidskundskab, Religion, Filosofi, Psykologi

Der er noget ejendommeligt dobbelt ved generationsskifter. Der kan være en vag følelse af forpligtelse overfor det der var, men samtidig vil det ligge i luften, at der skal fornyelse til. Det gamle, der var, må dø en langsom død, fordi det allerede længe HAR været døende, set med de friske øjne, arvtagerne har; og det er langtfra sikkert, at processen skal være nænsom.

Da jeg kom til Morsø Gymnasium i 1973, var der stadig ansat lærere, der havde været med fra starten. De var fra dag ét æret og agtet i byen. Nu havde Mors endelig fået sit gymnasium, og så tilmed i en svær tid under besættelsen. De blev tiltalt i butikkerne i tredje person, og der stod stor respekt om lærerstaben i Grønnegade.

Så begyndte der, i takt med det stigende elevtal fra midten af 1960'erne, at blive behov for flere lærere. Da var vi så en flok unge lærere, der flyttede til Mors i begyndelsen af 1970'erne. Dér mødte vi den gamle generation af lærere, dem der havde været med fra starten. Om vi var respektfulde nok, ved jeg ikke. Og det var langtfra alle de gamle, der overhovedet så os. Men det var måske ikke så mærkeligt. Vi ville noget andet end dem. Vi var arvtagere af en arv, der skulle bruges i en ny tids tjeneste. Vi var opfyldt af tanken om fornyelse af undervisningen og om forandringen af lærer-elevrelationen, og vi syntes, at det gamle autoritære syn på lærerrollen og de forældede undervisningsmetoder skulle skiftes ud. Vi følte os som forvaltere af PH's skepsis overfor den sorte skole, den som han udtrykker i den berømte sang "Nå!", hvor han skriver: "Man gled ind på skolens sure bænkerad. Bare gab! Så passer lære'n kundskabspumpen, med tortur

som ligninger af tredje grad. Man fik hård hud dels på sjælen, dels på rumpen. Dér sad man så og glo'de dumt, så sa' man : Nå".

Vi ville forny. Og det måtte gerne ske hurtigt. Men så hurtigt og nemt gik det ikke. Jeg oplevede det selv på denne her måde: Trods lidt modstand fra den daværende rektor fik jeg orlov fra skolen i 1976 og arbejdede for DANIDA i tre år på en Secondary School i Zambia langt ude i Afrikas bush. Jeg blev forandret. Men da jeg kom hjem, var det, som om intet var forandret. Jeg havde været væk i tre år, men det føltes nærmest som en tissepause. Men så kom der hen omkring 1980 endnu engang lærerkræfter til, som mente, at Morsø Gymnasium skulle fornyes, men bare på en anden måde end os andre fornyere. Nu burde skolen være mere socialistisk. Det blev den nu aldrig.

Men sådan blev den efterhånden midaldrende stab af "fornyere" hele tiden udfordret af nye fornyere. Henimod slutningen af 1980'erne dukkede et helt nyt undervisningsmantra op i kølvandet på kritikken af den såkaldte "Tankpasserpædagogik". Vi andre, som måske følte, at det var OS, der havde gjort op med tanken om "Kundskabspumpen", blev forvirrede over at blive sat til vægs af de nye friske metoder. De blev sammenfattet i AFEL, ansvar for egen læring. Nye forkortelser, ord og navne svirrede i luften, ord og navne som PEEL, UVD-projekt, Klafki, kategorial dannelse. Hos nogle af os halvgamle opstod der et behov for at være unge med de unge pædagoger; andre af os blev skeptiske og forskansede os i fraser som "Det er jo bare gammel vin på nye flasker", og da så AFEL-bølgerne lagde sig i slutningen af 1990'erne, kunne vi

læne os tilbage og sige: "Hvad sagde jeg? Det hele går over!" At der så i samme periode kom en IT-revolution af lærerjobbet, ja det var jo blot et nødvendigt gode eller onde, alt efter som man nu så på det.

Vi, der nu følte, at de nye, efterhånden halvgamle undervisningsdyder fra 70'ernes begyndelse for en stund var velforvarede, blev i den grad udfordret ved gymnasieloven af 2005. Lige pludselig kunne man hos sig selv genkende de følelser af irritation over det nye, som 1-generationslærerne må have haft overfor os langhårede, skæggede, pædagogiske grønskollinger der i 70'ernes begyndelse. Og nu var der ingen vej udenom: Det her gik IKKE over. Vi måtte ud i det. Faktisk var der også rigtig spændende elementer i det, og vi måtte skifte ham. Nu var det den gamle privatpraktiserende lærerrolle, der skulle skiftes ud med den samarbejdende lærerrolle. Hamskiftet var ikke nemt, men sådan som jeg selv oplevede det i slutningen af min arbejdstid på Morsø Gymnasium, var det også en berigelse at opleve de nye, meningsfulde samarbejdsprocesser med både gamle og unge kolleger.

Så måtte vi her i 2016 opleve, at et af de mest spændende projekter i 2005-reformen, AT-projektet eller Almen Studieforbereelse,

blev politisk afskaffet. Men det er måske et bevis på, at selvom der er trends i retning af udvikling og fornyelse, så er der dog også indimellem noget af det NYE, der "går over". Så bliver vi "sat tilbage" til de gamle konservative pædagogiske dyder. Men selv konservative dyder "går over", tænker jeg. Gymnasieverdenen vil altid være en politisk slagmark. De fleste politikere nu om dage har gået i gymnasiet og er derfor udi egen indbildning eksperter i, hvordan man skal bekæmpe alt fra tankpasserpædagogik til AFEL. Fred fra politikerne får vi aldrig. Hvad jeg derimod oplever på mit faldereb her i 2016, er, at der ikke er de store kløfter mellem generationerne, som jeg oplevede i 1973. Vi har fået fred med hinanden. Sådan bilder jeg mig i det mindste ind, at det er. Selvfølgelig: hvis man kradser i overfladen, så vil der stadigvæk være uoverensstemmelser: pædagogiske, politiske, værdimæssige, lønmæssige. Men det store generationsmøde, der også består i, at flere fra de gamle generationer af vores elever søger tilbage og bliver til stedets unge generationer af lærere, der møder os, som var lærere for DEM, - ja det må vel være det bedste tegn på, at hvad for en pædagogik vi end belemrede dem med, ja så var det ikke så ringe endda.

Lærerkollegiet ved skolens 25-års jubilæum 1966

Lærere ved Morsø Gymnasium 1975

Forreste række: Bent Hjerrild, Michael Morris, Ole Baden-Jensen, Per Nielsen, Henning Egeø Poulsen, Henning Rask Thomsen, Karl Ejnar Andersen, Rita Stampe, Mogens Pedersen, Jan Juul Larsen, Martha Dørup Jensen.

Mellemste række: Knud Hansen, Peter Bancke, Inger Harsberg, Margrethe Jacobsen, Karin Thomsen, Vibeke Sørensen, Henning Storm, Johannes Veistrup, Ole Johansen, Laurits Gregersen, Brittta Paludan Hansen.

Bageste række: Børge Jensen, Tove Hansen, Tage Hansen, Martin Horsted, Erling Harsberg, Aage Lund, Christen Stetkær, Finn Møller, Kjeld Thorsen, Viggo Halse.

Lærere og administration 2003

Forreste række: Helle-Vibeke Jacobsen, Inge Marie Høgh, Jette Anker-Møller, Bente Skibsted Jespersen, Margit Pedersen, Bent Noe, Vibeke Sørensen, Merete Krarup, Kirsten Spanggaard (sekr.), Marianne Villaume.

Mellemste række: Lotte Skov, Tove Hyldgaard, Anne Marie Overbeck Petersen, Helge Markussen, Claus Pindstrup, Leif H. Kristensen, Holger Riis-Vestergaard, Kurt Sonne Thomsen, Christian Madsen, Mogens Pedersen, Jens Peter Diget, Asger Kristiansen, Ebbe Rasmussen, Martin Horsted, Poul Erik Jacobsen, Christian Ole Pallsesen.

Bageste række: Jørgen Bach Christensen, Karin E. Thomsen, Hans O. Jensen, Kjeld Thorsen, Elisabeth Pilgaard (sekr.), Per Mikkelsen, Peter Balslev Madsen, Bent Lykke Jensen, Anders Bach Jensen, Ole Johansen, Uffe Jensen, Jan Juul Larsen, Frans Kappel Øvre, Lauge Larsen, Hans J. Nielsen (pedel), Kurt Pedersen (pedel).

Lærere og administration 2013

- Forreste række: Trine Fuglsang Therkildsen, Cecilie Bue, Hanne Rasmussen, Marianne Damgaard Andersen, Lene Olesen Jensen, Tina Tange Andersen, Lisa Ludvigsen, Charlotte Hoffmann Pedersen, Rikke Rask, Kristina Korsgaard, Mads Christian Madsen, Vivi Bak Jensen, Thea Ingemann Kristensen, Ida Frandsen.
- Mellemste række: Jens Peter Aaen Diget, Tove Hyltdgaard, Kurt Sonne Thomsen, Birgitte Wernberg-Møller, Jette Aggerbeck Anker-Møller, Bente Skibsted Jespersen, Christian Bruun, Leif Hedegaard Kristensen, Denis Møller, Niels Kjeld Thorsen, Jesper Nielsen, Lars Erik Nielsen, Kirsten Brask, Karen Marie Villadsen, Uffe Jensen, Christian Ole Pallesen, Jørgen Bach Christensen.
- Bageste række: Martin Andersen, Bjarke Pihlkjær Gade, Inge Marie Høgh, Claus Fisker Kristensen, Lene Klemensen Gade, Mads Dam, Jesper Kjær Lauridsen, Annette Munk, Troels Munk, Margit Pedersen, Christina Bøjlund Jacobsen, Peter Balslev Madsen, Brian Møller Rettig, Hubert Johannes Mørch, Per Kristian Mikkelsen, Mads Brinkmann Pedersen.
- Fraværende: Maja Clausen, Olivier Cointe, Søren Kybelund-Hansen.

Ungdommen forandrer sig, - eller?

Når man har med unge mennesker at gøre i en længere årrække, kan man registrere forandringer i de unges vilkår og deres tilgang til læring. Over de seneste 25 år har computeren og mobiltelefoner været med til at revolutionere såvel eleveres som læreres adfærd og læring/undervisning. Der er mange andre faktorer som gør, at gymnasielivet i 2016 er anderledes end det var i 1991, men der er også forbløffende mange ting som ikke har ændret sig væsentligt. Noget som kendetegner næsten alle gymnasieelever når de starter i 1.g, er en gevaldig appetit på livet, kærligheden og det at lære noget. Og langt de fleste elever har heldigvis resurser til at prioritere appetitten og opbakning fra forældre og venner til at leve et hektisk og frit ungdomsliv mens de går i gymnasiet.

Vi har bedt tre "gamle" studenter fra henholdsvis årgang 1995, 2005 og 2015 om at reflektere over deres tid på Morsø Gymnasium. På de følgende sider kan du læse om deres glæder og sorger, forelskelser, fester, - men også om lektier, faglig fordybelse og engagement, almen dannelse, og om hvad de får fået med i bagagen fra deres gymnasietid.

Stine Isaksen

Matematisk student 1995.

Tidligere gymnasielærer,

nu redaktør ved et

Videncenter for sang

Min tid på Morsø gymnasium 1992-95

"1.y der, Børge Jensen her. Det her er historie, og nu går vi i gang!" Sådan lød startskuddet for mit vedkommende til tre på en gang hårde, fabelagtige sjove og udbytterige år på Morsø Gymnasium i starten af 1990'erne. Ganske vist var skoleåret startet et par dage inden, men disse dage husker jeg kun svagt som fyldt med uendelige navnelege, rundvisninger, bogudlevering og alle mulige andre aktiviteter, der blot lod os ane konturerne af denne nye tilværelse som gymnasieelev, som vi – mine klassekammerater og jeg – skulle til at tage hul på. Og hul på det – det kan jeg forsikre om, at der

kom, da Børge med lange, ranke og karakterfaste skridt trådte ind på scenen og med et lille nik og ovenstående sætning sprang over alle de alenlange indledende knæbøjninger, og gik lige til sagens kerne. Han fremdrog et kort over det antikke Rom, og med lige dele fascinerende ord og tryllebindende gestik med først og fremmest med et levende og smittende engagement – ja, så gik han i hvert fald i gang. For vores – elevernes – vedkommende skulle vi nok lige komme os over det først chok, men efterhånden kom vi op i omdrejninger så vi kunne holde trit med Børge og de andre lærere. Som jeg husker det, gik det nemlig herefter ud over stepperne i de næste tre hæsblæsende år der bød på mange faglige udfordringer, lektiepres, venskaber, kærester og store oplevelser med koncerter, musicals, fester og meget meget andet.

"Ikke kun undervisningen, der fyldte i hverdagen"

Når jeg tænker tilbage til min gymnasietid slår det mig først og fremmest, hvordan jeg trivedes rigtig godt i det miljø, der fandtes der. I forhold til min tid i folkeskolen, hvor det indimellem var svært at finde sig helt godt til rette for en med mine interesser, var det at komme på

gymnasiet som at komme hjem. Her var det bestemt ikke kun selve undervisningen, der fyldte i hverdagen og i bevidstheden for en gymnasieelev som mig. For det første husker jeg tydeligt de mange gode kammerat- og venskaber, som dannede grobund for en masse sjove fester og oplevelser både i det daglige men også i forbindelse med eksempelvis ekskursioner og studieture osv. Gymnasietiden var for mig som for så mange andre også tiden for de(n) første dejlige kæreste(r), og alle disse relationer var i høj grad med til at forme mig til det menneske jeg er i dag.

”Man kan forme sit eget liv og forsøge at have positiv indflydelse på andres”

Samtidigt husker jeg de tre år i gymnasiet for et udbredt og levende engagement blandt eleverne i både en række organisationer - lige fra

elevrådet og forskellige politiske ungdomsorganisationer til Amnesty International, Operation Dagsværk mv. For mit vedkommende var dette i høj grad med at bibringe mig en følelse af, at man ikke altid nødvendigvis er henvist til at se passivt til i forhold til den samfundsmæssige udvikling og uretfærdigheder rundt omkring i verden, men at man i stedet i høj grad kan forme sit eget liv og samtidig ikke mindst forsøge at have en positiv indflydelse på andres – både i det nære gennem eksempelvis elevrådet, men også i et større nationalt og internationalt perspektiv. Ofte havde jeg en berusende følelse af, at ”nu rykkede det” og med min generation ville verden for alvor ændre sig til det bedre. Nu – mere end 20 år efter – er mit syn på dette måske blevet en anelse mere nuanceret – til tider måske endda ligefrem kynisk, men så prøver jeg at fremmane idealismen fra dengang, hvilket giver mig håb for fremtiden og energi til det politiske engagement, som stadig præger mit liv i dag.

”Ydmyghed og en respekt for mennesker med en anden uddannelse og faglighed end den jeg selv besidder”

Selv om alt det, der lå uden for selve undervisningen, selvfølgelig fyldte og stadig fylder meget når jeg genkalder mig gymnasietiden, er det samtidigt helt uomtvisteligt, at også det faglige og undervisningen i sig selv optog mig særdeles meget, og i høj grad virkede øjenåbnende og horisontudvidende for mig på mange planer og i mange sammenhænge. Netop det fokus på den almene dannelse, som præger gymnasiets undervisning og fagrække, passede mig rigtig godt. Jeg nød at kunne fordybe mig i en meget bred palet af fag og emner, og blandt yndlingsfagene for mit vedkommende kunne man enten på en gang eller på skift finde både dansk, musik, matematik, fysik, historie, engelsk, biologi, religion og samfundsfag. Rigtig mange af de emner vi behandlede i undervisningen, de opgaver, vi skrev og det jeg lærte, står den dag i dag stadig lysende klart for mig. Eksempelvis husker jeg, hvordan jeg gennem danskundervisningen lige pludselig så helt nye lag i Svend Åge Madsens Af sporet er du kommet. Jeg husker, hvordan jeg i min historieopgave skrev om magtopgøret i det sovjetiske kommunistparti efter Lenins død, og hvordan de historiske kilder lige pludselig viste nye sammenhænge og blev spændende som en detektivroman at læse. Jeg husker et spændende fysikprojekt om violinens fysik, et forløb i engelsk om den amerikanske borgerrettighedsbevægelse, der gav Billie Holliday-sangen Strange Fruit helt ny mening for mig, og jeg husker min store skriftlige opgave i biologi om proteinsyntese og kortlægningen af den menneskelige genom. Hvilket privilegium og hvilken rigdom på den måde at få mulighed for bare at suge viden til sig. Man kan selvfølgelig gøre sig nogle overvejelser over, hvad der kunne vække en interesse hos mig i et så forskelligartet udvalg af fag, og hvis jeg skal søge en fællesnævner, så må jeg først og fremmest pege på mine lærere. Når man som ungt menneske møder lærere som dels er meget vidende og dels meget engagerede i deres respektive fag, så ”smitter det”. Man kan næsten ikke andet end at lade sig rive

med. Med mig fra gymnasiet har jeg derfor en basal viden og indsigt i en masse forskellige emner, men hvad der i mine øjne er endnu vigtigere, har denne fordybelse i de mange forskellige fag og emner givet mig en ydmyghed og en respekt for mennesker med en anden uddannelse og faglighed end den jeg selv besidder. Man aner som gymnasieelev hurtigt, at man kun har kradser let i overfladen af den viden og indsigt, der ligger i alle de forskellige fag.

”Lærerne tog os elever alvorligt og mødte os på en helt anden måde, end jeg var vant til”

Ud over deres viden og engagement, oplevede jeg også, at lærerne tog os elever alvorligt og mødte os på en helt anden måde, end jeg var vant til. Det forpligter. Som elev vil man naturligvis gerne leve op til de forventninger, der ligger implicit heri. Selvom jeg ikke var den, der lavede alle mine lektier, og selv om det ikke var alle afleveringer, som lå der præcist på den rette dato, så husker jeg en klar fornemmelse af at ville gøre mig umage for at honorere lærernes forventninger til os. Eksempelvis husker jeg på et tidspunkt at skulle lave en biologiaflevering. Jeg havde dog ikke lige den relevante bog ved hånden, og i blind ungdommelig tillid til egne evner så jeg tog den sådan lidt på gefühl og improviserede mig frem. Resultatet heraf var, at min fantastiske biologilærer Tove Hyldgaard trak mig til side, og bekendtgjorde, at hun ikke havde tænkt sig at rette min aflevering, fordi hun forventede mere af mig end sådan noget sjuks. Jeg skulle lave den om. Og jeg skal lige love for, at den blev lavet om, og jeg havde lært en meget vigtig lektie om at gøre mig umage og forholde mig kritisk til mit eget arbejde. Jeg kan selvfølgelig tage grueligt fejl, men måske man i dag godt kunne bruge lidt mere af denne form for krav om omhyggelighed og for evnen til at kaste et kritisk blik på eget arbejde. Det er selvfølgelig evident, at unge i dag bestemt ikke mangler evnen til selvkritik, men i mine øjne går denne ofte på egen person og personlige fremtræden – vægt, udseende mv, og fremmaner ofte et meget negativt selvbillede. Det er selvkært ikke særlig hensigtsmæssig, og fordrer hverken selv-

værd eller selvtillid. Toves og mange af mine andre læreres krav om omhyggelighed i det faglige arbejde derimod vidner om respekt for og tillid til den person, som stilles over for disse krav, og kan på den måde bidrage til et mere positivt selvbillede. For mit vedkommende er det i hvert fald givet, at jeg i gymnasiet høstede selvværd og selvtillid ved at blive stillet overfor krav, som jeg til min egen store overraskelse rent faktisk kunne honorere, hvis jeg altså gjorde mig umage.

”Til sidst blev jeg nødt til bare at følge mit hjerte”

I juni 1995 var det så min tur til at stå med huen på hovedet. Tiden derefter husker jeg som noget af det sjoveste i mit liv. Faktisk så festlig, at jeg efter et par dage fuldstændigt havde mistet stemmen. Jeg skal ikke kunne sige, om mine klassekammerater når alt kommer til alt rent faktisk så det som en lettelse at jeg måtte holde en pause i talestrømmen. I sommerferien der fulgte, var vi 8 gymnasiekammerater, som sammen tog på en dejlig ferie til Norge, og herefter blev vi sluppet løs på livet, og spredtes for alle vinde. For mit vedkommende brugte jeg de næste par år på at rejse, at arbejde og på at være på højskole, mens jeg prøvede at finde ud af, hvilke af de mange interessante fag, jeg havde stiftet bekendtskab med i gymnasiet, som jeg skulle fordybe mig yderligere i. Det var en meget svær proces, der blandt andet indbefattede en meget kort periode på medicinstudiet. Til sidst blev jeg nødt til bare at følge mit hjerte, hvorfor Børge Jensen og historiefaget vandt, og igen følte det som at komme hjem. Jeg havde for længst konstateret, at en levende interesse og engagement for mig er helt uundværlige drivkræfter. Dette afspejlede sig blandt andet i mit speciale fra historiestudiet, der handlede om, hvordan man i Danmark og Finland har brugt musik i den nationale identitetsdannelse i slutningen af den 19. århundrede. Specialet blev båret af min brændende interesse for feltet, men det er ikke ligefrem et emne, der leder den direkte vej ud i et helt bestemt job. Jeg var dog heldig og fik umiddelbart efter min eksamen først et job på Bornholms Kunstmuseum og

havde herefter 8 fantastisk gode, men travle år som gymnasielærer – først 4 år på Bornholms Gymnasium og VUC og siden 4 år ved Viborg Katedralskole. For et år siden kom så endelig det job, som ligger i en åbenlys naturlig forlængelse af mit noget smalle specialeemne og min lyst til fordybelse og interesse for musik. Jeg blev nemlig ansat som redaktør ved et helt nyt Videncenter for sang, hvor jeg har til opgave af indsamle, bearbejde og formidle specialiseret viden om sang. Jeg er kort sagt blevet professionel nørd, og har på samme måde som i gymnasiet mulighed for at fordybe mig i både naturvidenskabelig, sociologisk og humanistisk forskning, når jeg skriver artikler og redigerer bøger i forbindelse med mit arbejde. Det er derfor nu mere end nogensinde tydeligt for mig, hvor stor betydning de formative år i gymnasiet efterfølgende har haft for mig, og hvordan jeg stadig dagligt – mere end 20 år efter jeg blev student – i høj grad støtter mig til de kompetencer og den viden, som jeg oparbejdede i mine 3 år i gymnasiet.

Paul Erik Landegent Peterslund

Matematisk student 2005.

Reservelæge ved

Svendborg Sygehus

Reformer og dannelse

Gymnasiet har været igennem reformer både på elev- og lærerniveau siden jeg dimitterede, og som udenforstående ser jeg et gymnasium drejet i retning af konkurrencestatens værdier, med sin målstyring, øgede faglighed og anvendelige kompetencer. Den slags fyldte meget lidt i mit teenagersind for 10-13 år siden. Jeg var til gengæld svært optaget af fredagsbaren samt pigerne i den, teateret, fodbolden og en evig cost-benefit-analyse af min faglige indsats kontra den efterfølgende karaktermæssige belønning/afstraffelse. Retrospektivt var der meget jeg mente at have styr på, som tydeligvist sejlede, og mange voksne som, i min optik, ikke fattede en meter, om hvem jeg nu måler efter ganske andre parametre. Jeg har således, lig gymnasiet, også været igennem utallige reformer, om end mine har været drejet i retning af noget så udefinerligt og umålbart som almindannelse.

”Svømmetime udi almindannelsens uendelige ocean”

Min dannelsesreform er evigt voksende og omsiggribende, og blev faktisk allerede bekendtgjort i vores allerførste musiktime i 1.G i 2002. Vi blev bedt om at udfylde et ark med vore musikalske interesser, evner samt sangstemmer, og imens jeg skrev ”Punk Rock” satte kryds under ”bas” og forundredes over at nogle åbenbart kunne synge ”alt”, udbrød min klassekammerat utilsigtet højt nok til at nå lærerens øre; ”Hvorfor skal vi overhovedet have musik, hvad fanden skal vi bruge det til? Det er jo idiotisk”. Også dengang skulle pensum nås, gennemsnit skaffes, og tiden udnyttes optimalt, hvorfor de fleste lærere nok ville have siddet kommentaren overhørigt, og skyndt sig videre

med hvad end uddannelsesministeriets læreplan dikterede. Men ikke denne gymnasielærer. Denne gymnasielærer aflyste alle planer for timen, for i stedet at oplyse os om den egentlige årsag til at vi sad der, i en musiktime, i et klasseværelse på Morsø Gymnasium. For imens vi, vore forældre, vore studievejledere og vore politikere primært fokuserede på hvad vi en dag skulle blive, hvad vi en dag skulle producere og akkumulere, så var målet for disse timer et helt andet, nemlig udviklingen af os som mennesker. Evnen til at skue udover egen næsetip. Evnen til selvrefleksion ift. medborgere. Forståelsen for egen rolle og ansvar i og for vores samfund. Bevidstheden om at der er noget at lære overalt. Altså alt andet end idioti! Idioters fremmeste evne er nemlig at drukne i selvcentreret egenlogik, og musiktimen var i denne henseende vores første svømmetime udi almindannelsens uendelige ocean.

”I gjorde os mange tjenester ved ikke at stryge os med hårene”

Gymnasiet satte således sit præg på mit liv i alle henseender. Dels fordi jeg via min tid i festudvalget, Prüt, blev scoret af en sød bartenderinde der siden blev moder til mine børn, dels fordi arbejdet som scenemedarbejder i teateret gav et indblik i et ikke voldsomt glamourøst skuespillerliv, dels fordi gymnasiet gav mig adgang til universitetet og dels fordi gymnasiet gav mig grundlaget for denne almindannelse, som ingen empirist nogensinde vil kunne måle. Selvom det måske ikke var almindannelse der fik mig ind på universitetet, så er almindannelse det væsentligste jeg fik med fra gymnasiet og i højeste grad det jeg hver dag bruger i mit møde med patienterne som reservelæge i narkosen og på intensiv, det jeg bruger når jeg serveres nyheder fra ind- og udland og perspektiverer mit samfunds udvikling op i mod andre (hvor bl.a. en præsidentkandidat tydeliggør at almindannelse ikke er pensum på College) og det der gør at mine børn falder i søvn til Le Petit Prince, Den Blaa Anemone samt Lille Claus og Store Claus. Så kære Jørgen, Mads Christian, Holger, Christian, salig Claus, Ole, salig Tove, Marianne, Peter, Jens Peter, Kjeld, Lauge, Uffe m.fl. På trods af at vi måske forbandede jeres lektier og afleveringsfrister i de sene nat-

tetimer, fandt på (ganske opfindsomme, vil jeg fortsat påstå) øgenavne til jer i fredagsbaren og vore uregerlige sind måske ikke altid talte som plusser i Morsø Gymnasiums APV, så er jeg overbevist om at I gjorde os mange tjenester ved ikke at stryge os med hårene, ved ikke at følge vox populi i alt samt ved ikke at være strømlinede og letfordøjelige

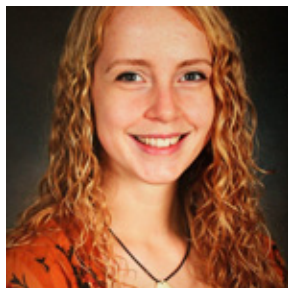
tomme kalorier. Jeg håber inderligt at I endnu i dag finder plads til almindannelsen, trods politiske prestigereformer der dikterer obskure resultater inden næste valg.

Tusind tak!

Hannah Karmann Roslev

Student 2015

Mit andet hjem - Morsø Gymnasium

Et sprælsk, trygt og lærerigt sted at være! Morsø Gymnasium har været som et ekstra hjem for mig, og der har altid været plads til alle. Trods dets relativt lille størrelse er ambitionerne høje og ønsket om at skabe liv og arrangementer stort.

Jeg blev student i 2015 fra Morsø Gymnasium. Jeg har boet hele mit liv i Hvidbjerg på Mors (bortset fra det første år af mit liv i Århus), og det var derfor ganske naturligt, at jeg efter 1 år på Skals Efterskole skulle på Morsø Gymnasium. Her gik jeg i Teater-Musik-klassen og dermed følger flere fordomme, men også misundelige blikke fra de andre studieretninger, når vi f.eks. teede os åndssvagt på gangene, gik i underligt tøj, stod for spændende arrangementer eller fik æren af at tage til Århus Festuge sammen alle 3 årgange en skøn dag om året. Der medfølger nærmest en forventning om, at man som TM'er skal skille sig lidt ud, men ligegyldigt om man gjorde det eller ej, var man altid accepteret og kunne nemt være sig selv uden frygt for, hvad andre måtte tænke.

**”Det var et sandt paradys,
hvor alle var lige velkomne”**

Både som TM'er og generelt som elev på Morsø Gymnasium, var der ingen fordømmende eller sure blikke, hvis nogle kom i nattøjslignende bukser, farvede håret rødt eller dansede på de underligste, men dog skønneste, måder til festerne! Det var et sandt paradys, hvor alle var

lige velkomne! På samme tid blev man heller ikke set skævt til, hvis man 'stræbede' og fik 10 eller 12 i karakterer og ellers generelt gik op i timerne og sine lektier og afleveringer. Alt dette, og de gode og ofte ganske venskabelige forhold til lærerne, har været med til at fastholde mit nærmest ukueligt positive syn på mennesker, på fremtiden og det at gå i skole som værende noget frit og trygt. Der har selvfølgelig også været tider, hvor afleveringen bare ikke ville makke ret, og hvor lærerne ikke forstod, hvorfor man i en periode ikke lige kunne overskue at yde 100% i lige nøjagtigt deres time. Lige præcis her brillerer Morsø Gymnasium, og dens lille størrelse bliver et kæmpe plus! Lærerne var nemlig ikke kun undervisere, de var også bare almindelige mennesker, der ved at livet går op og ned, og de så på os studerende som ligemænd. Jeg har aldrig følt, at jeg ikke har kunnet komme til en lærer med personlige tanker og ønsker om hjælp eller råd. Morsø Gymnasium og dens skønne miljø bliver og vil blive savnet!

”Motiveret til at blive gymnasielærer”

Min gymnasietid har sågar været en direkte inspirationskilde til mine fremtidsplaner. Jeg skal nemlig starte på franskstudiet på Århus Universitet i september 2016 og senere tilføje samfundsfag med henblik på at blive gymnasielærer! Nu er frygten så bare, at jeg ikke finder et lige så godt gymnasium som Morsø Gymnasium at undervise på, da mine forventninger er høje og tankerne varme og trygge, når jeg tænker tilbage på min egen gymnasietid - men det må tiden vise. Jeg gik dog ikke den lige vej efter gymnasiet og direkte på universitetet, men tog i stedet et sabbatår, da jeg tænkte, det ville være en god mulighed for at prøve noget helt andet og modnes lidt mere, inden jeg skal 5 år på universitetet. Derfor tilmeldte jeg mig et 5 måneders ophold på Holbæk Kunsthøjskole med start i foråret 2016. Det var helt fantastisk og gjorde lige så meget godt for mine kreative interesser, som det modnede mig som menneske - det kan klart anbefales! Først skulle der dog arbejdes, både i butik og på café, og det gik efteråret 2015 med, alt imens jeg hævdede matematik fra C til B på Thisted VUC, eftersom samfundsfag, som jeg vil læse senere, har Matematik B som adgangskrav.

Nu er der allerede gået lidt over 1 år siden jeg blev student, og tiden føles på samme tid som var det blot et par måneder siden jeg dimitterede, og som var det flere år siden. Der er sket rigtig meget, og mit sabbatår har virkelig gjort meget godt, modnet mig yderligere og været med til at bekræfte mine videre uddannelsesplaner. Morsø Gymnasium vil altid have en særlig plads i mit hjerte og især de skønne arrangementer så som fredagscafe, juleklippeklitredag, forårskoncerterne og kordagene, og for mit vedkommende TM-nat,

teateraftenerne og Århus Festuge, bliver i høj grad savnet. Alt dette, sammen med kammeraterne, lærerne og selve omgivelserne, har været med til at gøre mine 3 år på Morsø Gymnasium til nogle rigtig dejlige år af mit liv! Jeg er i hvert fald slet ikke færdig med den verden og ser frem til måske en dag at vende tilbage som gymnasielærer og give bare nogle af alle de gode oplevelser og undervisning videre til nye studerende!

Rids af gymnasieskolens historie

af Hans Osvald Jensen, pensioneret lektor, historie og samfundsfag

For hundrede år siden var det kun ganske få, der fandt vej til gymnasiet. I 1914 var det 1,7 % af en ungdomsårgang, der søgte gymnasiet, mens frekvensen i 2013 var 48%. I løbet af disse hundrede år har uddannelsessystemet fået en helt anden betydning. Det har naturligvis også sat sit præg på gymnasierne. I dag kan man godt tillade sig at kalde gymnasieuddannelsen en almen ungdomsuddannelse. Gymnasiet har undergået en demokratisering og det har naturligvis også givet nye pædagogiske udfordringer indadtil på skolerne. Trods andre tider og skiftende politiske konstellationer har uddannelsen dog bibeholdt en særlig identitet.

Det hele startede med middelalderens præsteskolet. I tilknytning til domkirkerne dukkede de første katedralskoler op i 1200 - tallet. Senere blev hver købstad pålagt at drive en latinskole. I 1500 - tallet var der også latinskole i Nykøbing.

Efterfølgende blev skolerne et led i rekrutteringen til embedsmandsuddannelserne. Industrialiseringen og naturvidenskabernes øgede betydning var anledning til, at den humanistiske lærde skole i 1871 blev suppleret med en naturvidenskabelig linje med fagene matematik og fysik.

I 1903 skiftede den lærde skole navn til gymnasium, og der blev indført ændringer, der har sat sig spor op til i dag. I 1901 var der sket et politisk systemskifte i Danmark. Nu var det flertallet i Folketinget, der afgjorde, hvem der skulle have regeringsmagten. Venstre, partiet med de mange vælgere, blev en faktor i uddannelsespolitikken. Sammen med Socialdemokratiet ønskede de at banke døren ind til den akademiske verden, og en studentereksamen skulle ikke kun være forbeholdt de få.

Det nye gymnasium fik tre linjer. To linjer fortsatte, nemlig den klassiske sproglige samt den matematisk - fysiske linje. Dertil kom en ny, en ny - sproglig linje, hvor engelsk blev introduceret som sprogfag. Tysk var dengang det dominerende fremmedsprog. Og så - ikke at forglemme - fik pigernes nu adgang til de statslige gymnasier! I dag udgør pigerne over 60 % af gymnasieeleverne.

**”Gymnasiet var ikke en erhvervsuddannelse,
men en forskole til en efterfølgende uddannelse”**

1903 - gymnasiet skulle også være almindelig og studieforberedende. Gymnasiet var ikke en erhvervsuddannelse, men en forskole til en efterfølgende uddannelse med sigte fortrinsvis på de højere uddannelser.

Almindelig og studieforberedelse er stadig centrale begreber i nutidens gymnasiedebat. Men almindelig kan opfattes forskelligt. Den kan ganske enkelt gå ud på at uddannelsen skal sigte mod en bred - en almen - vifte af erhvervsuddannelser. En anden tolkning, der sigter bredere, opfatter gymnasietiden som en ”dannelsestog”, hvor eleverne præsenteres for en bred vifte af humanistiske og naturvidenskabelige fag, der fører frem til at de forlader gymnasiet med et udsyn, der kan gøre dem til aktive, demokratiske medborgere.

I de officielle formålsbeskrivelser er den enkle og den mere vidtgående fortolkning oftest på harmonisk vis vægtet sideordnet. Dog er gymnasiedebatten, også den aktuelle, ofte mere konfrontatorisk, som når nogen anklager gymnasierne for at aflevere elever, der fagligt ikke

er rustet til de videre studier. Almen studieforberedelse er et stridspunkt i dagens gymnasiediskussion. På sin vis kan man hævde, at almen studieforberedelse allerede var på banen i 1903. Kravet til undervisningen var også dengang, at eleverne, udover viden indenfor en række fag, desuden skulle have kendskab til fagenes metoder. Teori og praksis skulle forenes, fx i de skriftlige opgaver. Eleverne skulle "lære at lære".

Men dagligdagen derude på skolerne levede tilsyneladende ikke altid op til intentionerne. Dengang var det censor, der stillede eksamensspørgsmålene, uden at rådføre sig med læreren. I et forsøg på at sikre sine elever bedst muligt, kunne læreren fristes til at manuducere pensum, selv om det ikke var hensigten.

Med enkelte justeringer holdt 1903 - reformen i mere end 50 år. Det var dengang! Omstillingsparathed er siden blevet et mantra, også indenfor gymnasieverden. Men omsider kom der en ny gymnasiereform i 1958, som fik navnet grengymnasiet. Den klassisk - sproglige linje blev nedlagt. Den matematisk - fysiske og den sproglige linje fortsatte; men indbygget i de to linjer blev der visse valgmuligheder. De sproglige kunne vælge mellem en nysproglig gren, en klassisk sproglig eller en samfundssproglig gren. Matematikerne mellem en matematisk - fysisk, samfundsmatematisk eller naturfaglig gren. Senere blev andre grene føjet til. I 1975 kom musikgrenen således til Morsø Gymnasium.

Fra slutningen af 1950'erne og op gennem 60'erne kom der skub i dansk økonomi. Velstanden steg, samfundet omstillede sig definitivt fra landbrug til industri, velfærdssamfundet var på vej og den offentlige sektor i fremmarch. Gymnasiet blev med grendelingen mere fagspecialiseret og afspejlede hermed den øgede arbejdsdeling i samfundet. Fællesfagene fyldte dog stadigvæk meget og gav undervisningen et helhedspræg.

Også eksamensformerne ændrede sig. Nu var det læreren, der lavede eksamensspørgsmålene - med censors godkendelse. I visse fag blev der sågar indført forberedelsestid! I eksamenssituationen skulle eleverne ikke kun reproducere pensum, men vise færdigheder i at behandle stoffet.

Ungdomsoprøret fra slutningen af 60'erne, og hvad der heraf fulgte, kastede undervisningssektoren ud i en brydningstid. Der opstod en livlig debat om nye undervisningsformer og bredere fagudbud.

Gymnasiereformen i 1971, også kaldet Den Lille Gymnasiereform, var på flere måder et barn af ungdomsoprøret. Den konkrete anledning var dog indførelsen af femdagesugen. Nu skulle eleverne ikke længere i skole om lørdagen.

Med færre lektioner blev det nødvendigt at skære i pensum og de nye tider lagde op til diskussioner om indhold og metoder i undervisningens, så som projektorienteret undervisning, tværfaglighed, løbende evaluering m.m.

Med reformen fik eleverne også medindflydelse på planlægningen af undervisningen og udvælgelse af eksamensopgivelser. Når det var hensigten at uddanne - eller danne - eleverne til demokratiske medborgere, var det kun naturligt at eleverne også mødte demokratiet i dagligdagen på gymnasiet. De enkelte fag skulle medvirke til at gøre eleverne mere bevidste om samfundet og dets udvikling. Således blev faget historie mere nutidsorienteret med hovedvægten på tiden efter 1945.

På mange gymnasier var der i 1970'erne en livlig forsøgsvirksomhed understøttet af undervisningsministeriet. Det Frie Gymnasium og Herlev Statsskole markerede sig som spydspidser. Det var også tiden, hvor elevtallet i gymnasierne voksede kraftigt, og det samme gjorde gymnasiebyggeriet. I 1960'erne og 1970'erne skød der nye gymnasier op over det ganske land.

"Ungdomsoprøret fra slutningen af 60'erne, og hvad der heraf fulgte, kastede undervisningssektoren ud i en brydningstid"

Det blev en borgerlig regering, der med Bertel Haarder som undervisningsminister, søsatte den næste gymnasiereform. Den fandt sted i 1988, hvor grengymnasiet blev erstattet af valggymnasiet. Eleverne var nu ikke længere bundet op på greninddelingerne, men kunne i højere grad selv sammensætte deres gymnasieforløb, idet de i 2. og 3.g kunne vælge mellem en række fag på højt niveau eller mellemni-

veau. Anlægger man en ideologisk synsvinkel, kan man se reformen som en liberal regerings ønske om at give eleverne flere muligheder for at vælge ud fra deres individuelle interesser. Dog stadigvæk med en fast kerne af fælles obligatoriske fag, som tilsammen fyldte mere end valgfagene.

De fleste gymnasier var statsskoler. I 1986 blev statsskolerne nedlagt og ført over til amterne, der skulle stå for driften. De nye amts-gymnasier blev dog underlagt et dobbeltregimente, idet det - sikkert ganske fornuftigt - fortsat var undervisningsministeriet, der stod for tilsynet med undervisningen og skulle sikre kvaliteten og ensartetheden.

Nu er der gået 25 år siden Morsø Gymnasium i 1991 fejrede sit 50 års jubilæum. De 25 år har bl.a. leveret en gymnasiereform i 2005 og yderligere en ny reform her i jubilæumsåret. Driften af gymnasierne har ændret sig markant. Amterne er nedlagt, computeren og internettet er blevet en vigtig del af dagligdagen. Dette blot for at give et par eksempler på ændringerne.

I et forsøg på at sammenfatte udviklingen i perioden taler samfundsforskere om et skifte fra velfærdsstat til konkurrencestat. Det vender vi tilbage til.

Med valggymnasiet kunne eleverne til en vis grad håndplukke de fag, der havde deres interesse. Omkostningen var at eleverne blev splittet op på forskellige hold, som gjorde det vanskeligt at samarbejde på tværs af klasser og fag.

Det var bl.a. det man i 2005 søgte at råde bod på med studieretningsgymnasiet. Eleverne skulle nu vælge mellem nogle på forhånd definerede studieretninger. En studieretning er en pakke af fag profileret omkring sprog, naturvidenskab, samfundsfag eller kreative fag. Fagene i en studieretning skal samarbejde, så eleverne får en bedre forståelse af fagenes særlige vinkler og metoder. Det lægger op til tværfaglighed, hvilket også blev vægtet højt i den nye reform. I projektopgaver skulle eleverne belyse afgrænsede emner ved at inddrage flere fag.

Stadigvæk var der mange fag, som var fælles for alle elever, men fagene, fx engelsk eller historie, kunne tone deres emnevalg afhængig af om studieretningen var naturvidenskab, kreativ eller noget

andet. Det var også i studieretningsgymnasiet at eleverne stødt på begreber som almen sprogforståelse, naturvidenskabeligt grundforløb og almen studieforberedelse. Alt sammen med et tværfagligt sigte.

For at give eleverne et grundlag for at vælge studieretning var det første halve år i gymnasiet et introduktionsforløb. I introforløbet skulle alle elever gennemgå det samme pensum, så de efter det halve år frit kunne blande sig på studieretningerne.

2005 reformen skulle dels rette op på det, der blev opfattet som mangler ved 1988 - reformen; men sigtet var også at udvikle færdigheder hos eleverne som helhedsforståelse, kompleksitet, fleksibilitet. Egenskaber som kan ruste dem til en globaliseret verden, hvor de nationale grænser ikke længere yder den samme beskyttelse.

Nogen undrede sig over, at det netop var Venstre, der stod bag en sådan reform. Tværfaglighed og projektarbejde var ellers ikke normal borgerlig politik.

Fra 1990'erne og fremefter undergik den offentlige administration store reformer. Af nogen kaldt New Public Management. Hensigten var at gøre den offentlige sektor mere fleksibel.

”Ønskede man dengang at flytte en væg i fysiklokalet, skulle der gives tilladelse fra højere sted”

Offentlig administration var tidligere baseret på en regelbundet detaljeret regulering. Sagsbehandlerne skulle sikre at afgørelser blev truffet ud fra ensartede kriterier, så alle blev behandlet ens. Godt for retssikkerheden, men også et ufleksibelt system i en omskiftelig verden.

Sat på spidsen. Ønskede man dengang at flytte en væg i fysiklokalet, skulle der gives tilladelse fra højere sted. Skolernes budgetter var programmeret med en detaljeringsgrad, der ikke tog højde for den slags ”uregelmæssigheder”. Derfor skulle amtet spørges. Nu blev mange beslutninger lagt ud til de enkelte institutioner, så kunne de selv afgøre om væggen skulle flyttes. Gymnasierne blev i 2007 selvejende og senere i 2010 overtog de også bygningerne og hermed ansvaret for vedligeholdelse, fornyelse og udbygning. På gymnasierne

kan man frit disponere over de tildelte bevillinger og i princippet er det endda muligt i korte perioder at køre med underskud.

Gymnasierne fik nye virksomhedsbestyrelser, sammensat af lokale repræsentanter bl.a. fra erhvervslivet. De fik flere beføjelser end de gamle bestyrelser med forældrerepræsentanter. Bestyrelsen fastlægger de overordnede principper for gymnasiet, så som skolens målsætning og strategi samt skolens vedtægter.

Den ansætter også rektor. Som et styringsredskab kan bestyrelsen indgå etårige resultatkontrakter med rektor om at opprioritere et bestemt indsatsområde på skolen, fx at mindske frafaldet. Indsatsområdet skal være beskrevet i form af et konkret mål, som er målbart. Lever skolen op til målsætningen, udløser det resultatløn til rektor.

Overenskomstforhandlingerne i 2013 gav rektor øgede muligheder for at disponere over lærernes arbejdstid. Nu er der ikke længere faste akkorder på undervisningstid, forberedelsestid og tid til opgaveretning. Arbejdsopgaverne bliver nu aftalt individuelt med den enkelte lærer. Rektor kan eksempelvis tildele mere forberedelsestid til nye lærere i forhold til mere erfarne lærere, eller give mindre forberedelsestid pr klasse til en lærer med parallelhold.

Det var Finansministeriet, der på statens vegne forhandlede overenskomsten med gymnasielærerne. Set herfra gav de faste akkorder

et stift, ufleksibelt gymnasium. Nu har rektorerne flere muligheder for at prioritere lærernes arbejdsindsats. Hos gymnasielærerne var der mange, der mente, det snarere handlede om at få lærerne til at arbejde mere. Ved urafstemningen om overenskomsten stemte 85% af gymnasielærerne imod.

Meget blev lagt ud til gymnasierne. Men det betød langtfra at undervisningsministeriet slap taget! Regelstyring blev erstattet af målstyring, hvor den centrale administration udstak en række overordnede mål, som gymnasierne skulle leve op til. Incitament og kontrol blev styringsredskaber. Gymnasierne fik bl.a. et taxametersystem. Kunne man tiltrække flere elever, fik man også flere bevillinger. Indberetninger via EDB blev en væsentlig kontrolfaktor, også som kontrol af lærernes undervisning.

”Almen studieforberedelse forsvundet”

Nu er der gået lidt over 10 år siden Venstre søsatte den sidste gymnasiereform og en ny reform - eller skal man nøjes med at kalde det en justering - træder i kraft efter sommerferien 2017. Almen studieforberedelsen forsvinder, men de enkelte fag bliver i stedet pålagt at vægte det tværfaglige højere. Antallet af studieretninger bliver indskrænket, og introduktionsforløbet, inden der skal vælges studieretning, nedsættes

fra et halvt år til 3 måneder. Og så tales der endnu engang om at styrke matematik og de naturvidenskabelige fag. Knud Heinesen, socialdemokratisk undervisningsminister i begyndelsen af 1970'erne, betegnede skolepolitikken som samfundets trosbekendelse til dets fælles værdier.

Ove K. Pedersen har i bogen Konkurrencestaten søgt at indfange de helt overordnede ændringer i dansk og international samfundsdebat. 1960'erne og 1970'erne var præget af velfærdsstaten, mens den såkaldte konkurrencestat begynder at tage over i 1990'erne. Dette skifte kom også til at påvirke uddannelsespolitikken.

Skolen i velfærdsstaten havde til formål at uddanne til menneskelivet og samfundslivet, med det overordnede formål at skabe lige vilkår. Eleven skulle, med læreren som vejleder, finde sig selv. Eleven indgik desuden i et fællesskab først og fremmest som aktiv deltager i demokratiet. Det var store krav, uddannelserne blev pålagt.

Eksporten udgør i dag over halvdelen af Danmarks bruttonationalprodukt. Vores velstand er baseret på, at vi kan afsætte over halvdelen af værdien af landets produktion ude på eksportmarkederne. Det foregår i hård konkurrence med andre lande, for ikke at tale om konkurrencen med importvarer på det danske hjemmemarked. Det er bl.a. baggrunden for at konkurrenceevnen optager mange politikere.

For den radikale undervisningsminister Jørgen Jørgensen var formålet i 1958 med folkeskoleloven at skabe en skole for livet - ikke for arbejdet. Skolen i konkurrencestaten skal derimod uddanne til arbejdslivet. Den skal skabe lige muligheder, som det så er op til eleverne selv at udnytte. Ved at veluddanne sig til deltagelse i arbejdslivet får eleven opfyldt nogle egoistiske behov, men deltager også i fællesskabet ved at bidrage til dets velstand.

”Af regeringens begrundelser for den nye gymnasiereform fremgår det, at gymnasieeleverne skal oprustes til konkurrencestaten”

Forskellen mellem de to skoleopfattelser er her sat på spidsen. Ifølge Ove K. Pedersen indeholder konkurrencestatens skolepolitik også elementer fra velfærdsstaten. Men accentueringerne har ændret sig.

Af regeringens begrundelser for den nye gymnasiereform fremgår det, at gymnasieeleverne skal oprustes til konkurrencestaten.

Det studieforberevende betones kraftigt og almindelsen er bundet op på det studieforberevende. Afsnittet med overskriften Demokratisk medborgerskab handler om kompetencer i arbejdslivet. Ordet medborger nævnes lige i en bisætning.

Regeringen ser også gerne at flere unge vælger handelsskolen eller teknisk skole frem for det almene gymnasium. Når politikerne lovgiver, er det på sin vis et statistisk gennemsnitssamfund, de forsøger at regulere, hvor der ses bort fra nuancerne. Sådan må det nødvendigvis være. Så når regeringen og andre politikere ønsker at flere unge vælger handelsskolen eller teknisk skole, er det set fra helikopterperspektivet, hvor halvdelen af Danmarks unge vælger det almene gymnasium. Ja i dele af landet er frekvensen oppe på mere end 80 %. Zoomes der derimod ind på vores lokalsamfund, viser det sig, at Mors adskiller sig med en gymnasiefrekvens, der ligger noget under landsgennemsnittet.

De var ikke mange, da det første hold studenter fra Morsø Kommunale Gymnasium alle mødte op hos fotografen frøken Anna Jacobsen. Fire stole var stillet frem; så kunne de to sidste få lov at stå. Her i jubilæumsåret blev der dimitteret 120 studenter.

Samfundet har ændret sig; det har gymnasierne også, men samtidigt bevaret deres identitet. Historien om gymnasierne er en beretning om fremgang - ja om succes! Det gælder også for Morsø Gymnasium i de 75 år, skolen har eksisteret. Men Morsø Gymnasium er også rundt af lokalsamfundet. Gymnasiet blev i 1941 oprettet på lokalt initiativ, og skolen og egnen har gennem årene haft et godt samarbejde til gavn for alle parter.

Litteratur:

Vagn Skovgaard – Petersen og Chr. Gorm Tortzen: Gymnasium - fra J.C. Christensen til Ulla Tørnæs, uddannelseshistorie 2003. Ove Kaj Pedersen: Konkurrencestaten, 2012.

Desuden oplysninger fra opslagsværker og leksika.

En triumf for de mange

Af Leif Kristiansen

Leif Kristiansen har fulgt Morsø Gymnasium som journalist og chefredaktør på Morsø Folkeblad siden 1971 - men også som far til to studenter

”Morsø Gymnasium og lokalsamfundet skal ruste sig til kampen mod centralisering”

Før Morsø Gymnasium blev en kendsgerning, var det realskolerne, der tilbød det lokale topmål af viden på øen. Men realskolen var ikke et tilbud, alle kunne tage imod. Mwwveget talent blev spildt, men heldigvis var der også af og til grupper af visionære og bemidlede, der sponsorerede åbenlyse boglige talenter og gav dem biletter til en verden, der ellers ikke var dem forundt.

Som på realskolerne blev det også på Morsø Gymnasium. Eleverne kom fra de bedst stillede hjem. De var ikke nødvendigvis de bedst egnede. Men en faderlig titel eller et kendt familienavn kunne bane vejen. Mere afgørende var måske, at økonomi og tradition i mange familier tilsagde, at syv klassers skolegang var rigeligt for at få et arbejde og klare sig selv. Og hvad mere handlede livet om?

Den største triumf for Morsø Gymnasium, for lokalsamfundet, er i mine øjne, at skolen siden har forvandlet sig fra en eliteinstitution til en almeninstitution, som er førstevalg for et flertal af unge, når de skal gennemføre deres ungdomsuddannelse. Morsø Gymnasium ”producerer” årligt mere viden end nogensinde tidligere, viden, der samlet set optimerer de unges livsvilkår og sikrer dem flere muligheder for at indfri deres drømme og ambitioner. En studenterhue fra Morsø Gymnasium er ingen garanti for et liv i velstand og lykke, men den kan være et vigtigt skridt på vejen.

Gymnasietiden huskes af mange som en fest, nogle kan af samme årsag have svært ved at huske alting. Men festerne danner fælles omdrejningspunkter for generationer af Morsø-studenter,

og de bliver bogmærker i erindringen. Selv forældrene tager del i f.eks. årsfester, musicals og dimissioner. Det skaber god vilje og sammenhold om gymnasiet. Det er værdifuldt – ikke mindst når studenterne efter endt eksamen i store tal forlader øen for ikke at komme tilbage.

Sammenhold og opbakning kan blive nødvendig i en sandsynlig kommende kamp for at sikre de små, lokale gymnasier i de tyndt befolkede områder. Centraladministrationen tænker kun i store enheder, og politikerne har sjældent format til at stå imod. Dyret sover måske lige nu, men desto mere belejligt er det at mobilisere kræfter til det næste slag.

Morsø Gymnasium har de samme problemer – jeg nægter at skrive udfordringer – som andre gymnasier i de tyndt befolkede områder – jeg nægter at skrive udkanter. Faldende elevtal og dermed faldende indtægter, der kan true undervisningsniveauet og mangfoldigheden i tilbud. I har mødt det bl.a. med etableringen af populære studielinjer og skabt interesse blandt udenøse unge. Flot!

Men jeg mangler fortsat at se, hvordan Morsø Gymnasium og handelsgymnasiet – under samme tag – for alvor begynder at samarbejde og udvikle de respektive ungdomsuddannelser, udnytte ressourcerne bedre, skabe f.eks. underviserjobs, der er mere attraktive end nu, og lave slagkraftige, nye studielinjer i fællesskab.

Jeg nægter at tro, at de to gymnasiale retninger overhovedet ikke rummer faglige fællesskaber, der kan samarbejdes. Skrevet i stor kærlighed til begge skoler: Der er kulturforskelle, forskelle i selvforståelsen og vel også lidt gensidigt snobberi, men æd det! Og skab i fællesskab en slagkraftig skoleenhed, der også kan stå i de næste 75 år.

Gymnasieleddelse i 35 år

Rektorrollen er ændret markant gennem forskellige gymnasireformer

Af rektor Kurt Sonne Thomsen

Da jeg kom til Morsø Gymnasium i 1981 som ung lærer, hed rektor Knud Hansen, og rektors rolle noget anderledes, end den er i dag. Undervisningsministeriet sad tungt på alle beslutninger vedrørende undervisning, amtet bestemte stort set alt vedrørende økonomi. Lærerne, der i høj grad tilhørte 68-generationen, forsøgte nidkært at bestemme resten. Lærerne ønskede ikke egentlig ledelse, men snarere en administration, der sørgede for at de kunne udføre deres arbejde uden indblanding fra højere autoriteter. Rektor fordelte arbejdet og styrede den del af økonomien, der ikke var løn, dvs. en meget lille del af budgettet. Personaleledelse var principielt også en del af ledelsesfunktionen, men den blev besværliggjort af interne magtkampe blandt lærerne.

Lærerrådet var en vigtig og magtfuld forsamling, som det var klogt for en rektor at lytte meget til. Intern uenighed blandt lærerne gav dog et vist råderum for rektor. Stridighederne i lærergruppen bundede dog også i et voldsomt engagement, der fik dem til at knokle endog meget hårdt for nye tiltag og for undervisningen i deres fag. Der blev i høj grad set bort fra tidsforbruget, hvis der skulle laves nyt undervisningsmateriale, indføres edb eller laves f.eks. temadage.

I 70'erne måtte man pænt spørge i ministeriet, om man måtte lave alternativ undervisning. Det var ikke længere nødvendigt i 80'erne, men til gengæld skulle amtet spørges, hvis en lærer f.eks. skulle have et udenlandskursus. Hvis man som faglærer havde et økonomisk ønske, var der ikke nogen vej uden om at tage ind på rektor Knud Hansens kontor og tale for sin sag. Gennem 80'erne blev stadig flere beslutninger taget lokalt på skolen, men de økonomiske rammer og overenskomsterne gav ikke noget stort råderum. Jeg husker også, at jeg som lærerrådsformand sammen med tillidsmanden forsøgte at få rektor til

at underskrive en slags håndfæstning, der overdrog en stor del af hans kompetence til lærerne. Det var i tidens ånd, men Knud Hansen ville klogelig ikke indgå en sådan aftale.

”Lige indflydelse for elever og lærere”

Da Lars Scheibel blev ny rektor for skolen i 1988, var situationen sådan set ikke meget forskellig fra før, men der var kommet en gymnasireform, hvor lærerrådets – som nu hed pædagogisk råds – rolle var ændret. Dette fik dog først rigtig betydning, da skolen i 1995 indførte en udvalgsstruktur med principielt lige indflydelse for elever og lærere. Denne struktur er også er grundlaget for udvalgsarbejdet i dag, selv om der efterfølgende er sket nogle justeringer. Med den nye struktur blev der for alvor forsøgt at skabe åbenhed omkring beslutningerne. Opslagstavlerne bugnede med information, og der blev sat fokus på udvikling.

Der blev også - med amtets medvirken - sat forsøg i gang, og der blev nedsat et amtsligt skoleudviklingsudvalg, der skulle styre projekterne. Der var generelt bred opbakning blandt lærerne til disse tiltag, og der blev udført flere pædagogiske forsøgsprojekter på Morsø Gymnasium.

Rektor bestemte reelt en smule mere end tidligere, idet dagsordenen i lidt højere grad nu blev sat af ledelsen. Hvor ledelsen tidligere bestod af rektor og en administrativ inspektør, var den i 1996 udvidet til 4 personer, inklusive rektor, - samme antal som i dag.

Der kunne dog stadig opstå konflikter mellem ledelse og lærerne som fik rektor til at ændre en beslutning. Lars Scheibel havde f. eks.

fået pedellen til at indkøbe en ret dyr kaffemaskine, der skulle slutes direkte til vand. Det syntes en gruppe af lærere var et vanvittigt resurserforbrug, når man i stedet kunne købe bøger for pengene, og presset fik rektor til at returnere kaffemaskinen.

Der kunne også forekomme pludselige indgreb fra amtet, hvis økonomi hele tiden strammede til.

I slutningen af et finansår fik det den konsekvens, at alle udgifter over 10.000 kr. skulle godkendes af amtets administration.

”Ny løn” og timetælleri

Da Anders Bach Jensen afløste Lars Scheibel som rektor i 1996 var ledelsesrollerne fordelt mellem lokal ledelse, amtets politiske og administrative styring og Undervisningsministeriets styring. Der var ikke udsigt til nye reformer og styringsmønsteret havde ikke ændret sig væsentligt. Undervisningsministeriets rolle blev gradvist mindre, men det gav ikke skolen væsentligt mere råderum.

Læreroverenskomsten i 1999 ændrede imidlertid på dette. Der kom ”Ny løn”, timetælleri, og der blev ændret på lærernes forberedelsestid. I Viborg Amt satte rektorerne og tillidsmændene sig sammen og blev enige om nogle rammer, der gjaldt for alle skoler. Dette gjorde, at nogle af de indbyggede konflikter blev løftet væk fra skoleniveauet. Tidligere var tildelingen af timer til opgaver (som ikke var undervisning) en slags akkord, hvor alle fik lige meget, og så forventedes man at udføre det arbejde, der var nødvendigt uden at skele til hvor lang tid, det tog. Nu blev lønmodtageridentiteten - mod lærernes vilje - en del af hverdagen. Det var meningen at det skulle styrke ledelsesrummet, men på en skole af Morsø Gymnasiums størrelse var det ikke helt let. Langt de fleste af de timer, som amtet stillede til rådighed, skulle bruges til helt nødvendige ting i forbindelse med undervisningen, og reelt var der meget få timer til andre opgaver. Der var dog et vist råderum, og skolerne i amtet blev langsomt lidt mere forskellige. Der blev brugt megen tid på forhandling og på at tælle timer. Der blev lavet akkorder på næsten alt. Det var vigtigt for lærerne, at få brugt alle timerne, der ellers

bare gik tilbage til amtet. Det var en økonomisk logik, der gjaldt for alle budgetter, og som var generende for langtidsplanlægning. Efter et par år var den nye virkelighed blevet normen og skolen kørte videre, - nok med en smule mere indflydelse for ledelsen end før, men ikke væsentligt.

”Alle væsentlige økonomiske dispositioner blev overdraget til det enkelte gymnasiums ledelse”

Da jeg blev rektor i 2003 var jeg godt inde i forholdene og jobfunktionen som rektor. Jeg havde været lærerrådsformand fra 1984-88, og

administrativ inspektør/souschef fra 1988. Den eneste ændring jeg umiddelbart kunne se i forhold til de to foregående rektorer var, at der var et generationsskifte på vej i lærerkollegiet, og at der snart skulle ske nye ansættelser.

Det var dog andet end nyansættelser der kom til at sætte dagsordenen. Det begyndte med gymnasierereformen i 2005. Teamsamarbejde og samarbejde i forbindelse med f.eks. almen studieforbereelse ændrede lærernes arbejdsvilkår væsentligt, og der fulgte ikke ekstra økonomiske resurser med til at implementere reformen. Som altid klarede lærerne omstillingen til de nye arbejdsvilkår; ledelsesopgaven var lidt ændret, men der var langt fra tale om en revolution.

2006 blev et økonomisk og ledelsesmæssigt overgangsår før amtet blev nedlagt og gymnasiet blev selvejende i 2007. Selvejet betød at alle væsentlige økonomiske dispositioner blev overdraget til de enkelte gymnasiers ledelse. Det ændrede ledelsesopgaven.

”Det kunne altså pludselig betale sig at effektivisere”

Med Viborg Amt som ejer havde vi haft bedre økonomi end gennemsnittet af gymnasier, og selvejet betød derfor at vi skulle spare i den kommende tid. Nedtrapningen foregik dog over hele seks år, så der var tid til at tilpasse økonomien.

Da vi selv kunne disponere over hele budgettet, gjaldt det ikke længere om bare at få brugt timerne. Nu kunne sparede lønmidler også bruges til noget andet. Det kunne altså pludselig betale sig at effektivisere eller fjerne ikke-nødvendige opgaver. Det blev en sund proces, og det viste sig at være muligt at nå i mål på en måde, der ikke gik ud over undervisningen og som samtidigt gav større råderum til andre tiltag og til indkøb. Dette betød også, at ledelsen fik større indflydelse. Mængden af beslutninger, der skulle tages hurtigt steg, og det betød, at medarbejderindflydelsen ikke kunne undgå at blive mindre. Lærergruppen reagerede forskelligt på ledelsens nye rolle; nogle syntes, at det var en naturlig og legitim ledelsesrolle som frisatte lærerne til at gøre deres primære arbejde, mens modstanderne opfattede det som

topstyring og tab af indflydelse. Nogle syntes endvidere at ledelsen fokuserede for meget på økonomi og for lidt på pædagogik.

”Taksameterstyring”

Den nye økonomiske model var taksameterstyret, og den væsentligste parameter var nu antallet af elever. Dette medførte en øget konkurrence om eleverne, og markedsføring blev derfor også en central ledelsesopgave. Da gymnasiet i 2010 definitivt overtog bygningerne, kunne vi nu bestemme det meste, selvom undervisningsministeriet af og til fortrød og prøvede at blande sig.

Hvor gymnasiets bestyrelse tidligere var næsten uden reel indflydelse, blev den med selvejet en central rammesætter - ikke mindst i forbindelse med økonomien. Det betød også, at der blev sat byggeprojekter i gang og styringen af dem var også en ledelsesopgave.

Jeg følte at der var blevet en ny og positiv balance i forholdet mellem ledelse og medarbejdere, som ville have fungeret til alles tilfredshed, men så skete der det, der - i forhold til undervisningspersonalet - har betydet mest ledelsesmæssigt, nemlig den nye læreroverenskomst, OK13. Stort set alle centrale aftaler om timehonorering blev lagt ud til lokal bestemmelse, og ånden i overenskomsten var, at lærerne skulle tildeles ”opgaver” i stedet for ”timer” – og opgaverne skulle så løses inden for normal arbejdstid.

Det positive var, at den enkelte lærer i højere grad kunne bestemme, hvad tiden (udover afholdelse af undervisning) skulle bruges til, men fraværet af centrale aftaler medførte også en risiko for at den enkelte lærer kunne overbebyrdes.

OK 13 har ændret ledelsesopgaven markant. Personligt kan jeg godt lide princippet, men jeg har også forståelse for lærernes utryghed. Ledelsen kan principielt bestemme, at lærerne skal udføre alt deres arbejde på skolen, men i gensidig forståelse med de ansatte, kan lærerne fortsat vælge at udføre rettarbejde, forberedelse m.v. hjemme eller på skolen – og på de tidspunkter som passer læreren.

”Mere tydelig arbejds- og ansvarsfordeling mellem parterne”

På mange måder er ledelse og lærere kommet tættere på hinanden i det daglige arbejde, samtidigt med at der er blevet en mere tydelig arbejds- og ansvarsfordeling mellem parterne.

Det er blevet en helt naturlig ledelsesopgave være pædagogisk sparringspartner for lærerne i forbindelse med undervisningen. Om foråret aftales den overordnede ramme for det kommende skoleårs arbejdsopgaver mellem tillidsrepræsentanterne og ledelsen, og herefter aftales den enkelte lærers opgaver mellem ledelse og den enkelte lærer.

I løbet af et skoleår holdes der et antal personlige opfølgingsmøder mellem lærerne og en ledelsesrepræsentant. Forud for møderne har parterne aftalt fokuspunkter til mødet, og ledelsesrepræsentanten har overværet lærerens undervisning. På møderne drøftes pædagogiske emner, men også lærerens arbejdsbelastning er fast punkt på dagsordenen.

Alle lærere brænder for deres fag og undervisning, og de sætter en ære i at yde det allerbedste i forhold til eleverne. Den økonomiske virkelighed betyder, at der ikke altid vil være råd til det ”Allerbedste”, og at ”Godt nok” nogle gange vil være den realistiske løsning. Her har

ledelsen et stort ansvar for – i samarbejde med lærerne – at finde frem til løsninger, som er rimelige og forsvarlige både over for elever og lærere.

”Fælles interesse i at sikre det høje niveau i undervisningen”

I det store perspektiv kan man se, at der er sket store ændringer i gymnasiet over de seneste 35 år, men de største ændringer er sket inden for de sidste 10. Det er blevet meget anderledes at være rektor, og det er også meget anderledes at være lærer. De ansatte accepterer i langt højere grad end tidligere, at der er brug for ledelse, - der er mere intern enighed i lærerkollegiet, og der er kommet en ny rollefordeling mellem lærere og ledelse.

En af fremtidens vigtige ledelsesopgaver bliver at finde det rette niveau for medarbejderindflydelse. Vi er i en periode, hvor påtvungne besparelser vil fylde rigtig meget. Det er ledelsens ansvar at effektivere besparelserne på en måde, så undervisningens kvalitet bibeholdes – og samtidigt sikre, at lærerne får så gode arbejdsforhold som muligt.

Lærere og ledelse har en fælles interesse i at sikre det høje niveau i undervisningen og at bevare og udvikle skolen som et levende og dynamisk uddannelsessted og en god og udviklende arbejdsplads.

TM - Danmarks første kreative studieretning

Teater-Musiklinjen (TM) blev oprettet som forsøgsprojekt i 2003. Dramatik – og musikeleverne gik i den samme klasse og læste – bortset fra linjefagene – de fleste øvrige fag sammen. Dette gav mulighed for at "tone" fag som dansk, engelsk, historie og samfundsfag ud fra elevernes kunstneriske interesser, og eleverne havde desuden et nyopfundet fag, Projekt – og produktionsledelse, (PP) som fællesfag.

Morsø Gymnasium fik særlig tilladelse til at oprette faget dramatik på A-niveau, og dramatik eleverne havde således skriftlig og mundtlig dramatik på lige fod med musikelevernes faglige discipliner. Med reformen i 2005 sløjfede ministeriet al forsøgsaktivitet, og dramatikfaget blev dermed reduceret til at være et B-niveaufag. Dette valgte Morsø Gymnasium at kompensere for ved at tilbyde dramatik eleverne et ekstra timetal på størrelse med et A-niveau, - disse timer blev omsat til fælles workshops for alle tre årgange af dramatik elever, - en ordning som faldt i dramatik elevernes smag.

Undervisning i linjefagene dramatik og musik blev i væsentligt omfang suppleret af workshops ledet af professionelle teater – og musikfolk, og TM-eleverne (både dramatik – og musikelever) udgjorde skolens kor og ensemble, Con Fuoco, som havde en omfattende koncertaktivitet i de første år.

Forsøgsordningen var i mange henseender en forsmag på det nye studieretningsgymnasium som startede i 2005, og der blev høstet værdifulde erfaringer til implementering af de nye studieretninger.

Flere end 350 elever har gået på TM-linjen gennem de seneste 13 år, og konceptet har vist sin bæredygtighed. Ved overgangen til endnu en ny gymnasieordning fra 2017, har Morsø Gymnasium ansøgt ministeriet om tilladelse til at genoprette dramatik på A-niveau. Der er en begrundet forhåbning om at ansøgningen vil blive imødekommet, og at TM-linjen dermed også vil stå som et stærkt tilbud til musik-kreative elever fra 2017.

En harmonisk enhed

Simon Toftdahl Olesen cand. it i digitalt design med speciale i semiotik og fortællinger i computerspil. Tidligere adjunkt ved Teknisk Gymnasium i Skive. Arbejder i dag overvejende med at designe morgendagens digitale bankoplevelser i Jyske Bank

Teenageårene er en diset affære. Jeg kunne også kalde den tåget, men vendingen ville have en stærk undertone af sjov tobak, og dermed kun være dækkende for en lille, om end vigtig, del af mine tre år på Morsø Gymnasiums Teater-musiklinje. Årene forekommer disede, fordi jeg, trods en god hukommelse, har svært ved at stykke en sammenhængende og bare nogenlunde lineær fortælling sammen. Kroppen var fyldt med uhåndterbare hormoner, og alle tanker og følelser ramte pludseligt tifold stærkere.

Jeg husker følelsen af at træde ud af en ny skolebus i en ny by på første skoledag. Jeg husker ikke ritualerne den dag, men jeg kan stadig mærke min (i lige præcis dét sekund) kommende klassekammerat Maibritts varme smil og lune håndtryk, da vi træder ud af bussen og bliver sat sammen to-og-to. Jeg havde søgt ind på TM-linien af flere årsager. Jeg var sårbar og forvirret efter mine forældres skilsmisse, og søgte trykthed i skuespillet og musikken på den anden side af fjorden. En underlig thybo, kaldte de mig. Maibritt var også en sådan underlig thybo, men den åbenhed og næstekærlighed, hun øste ud af allerede første skoledag, skulle vise sig at gennemstråle TM-liniens ånd de efterfølgende tre år.

”Jeg deltog, lod mig rive med og gav igen”

Jeg blev kastet hovedkuls ud i et skolekor, som bar et prætentivt italiensk navn, jeg først senere lærte at stave til. Jeg skrålede min uskyldige teenager ud ad kroppen, fordi det gjorde alle de andre. Jeg tilmeldte mig lokale musicalopsætninger uden tøven, fordi det osede af trykthed og inspiration i samspillet med ligesindede. Jeg søgte sågar

et studiejob som sanger i byens kirkekor. Således kunne jeg tjene penge til de øller, jeg havde drukket få timer forinden, og samtidigt få solid sangtræning og gratis morgenbrød. Good times. Jeg deltog, lod mig rive med og gav igen - og jeg gav den hele armen.

Jeg kom med i et band. Tænk engang, det er meget nemmere at lave et band, når alle de andre kan spille et instrument. Jeg skulle bare stå forrest og gøre mig lækker. Det synes jeg selv, jeg var ret god til. Bandet skulle senere gå under andre navne og størrelser, og her ti år senere tage nogle af os på turné til både EU og USA.

”Almendannelse, én af gymnasieskolens grundpiller”

I 2003 var det almene gymnasium stadig delt mellem matematikere og sproglige. TM-linien var en underlig fisk, fordi klassen både skulle rumme matematikere og sproglige, samt dramatikere og musikere. Set i bakspejlet har det været et organisatorisk helvede, som skulle gå op, men jeg har aldrig oplevet årene som hverken usikre eller kaotiske. Tværtimod så affødte den tværfaglige sammensætning en nysgerrighed for hvad ens klassekammerater foretog sig i fag som musik, fysik og italiensk for begyndere. Det havde sågar den bonus at ens bofæller i Funkstuen, matematikerne Jacob & Jeppe, kunne gøre naturfag, en art naturvidenskabens greatest hits for os sproglige underdogs, til en ganske overkommelig opgave.

I dag er gymnasiets fornemmeste opgave stadigvæk, at klæde de unge mennesker ordentligt på til videregående uddannelser. Men det er vigtigt at huske på, at denne påklædning kalder på grundig almen-

dannelse, én af gymnasieskolens grundpiller. Desværre har politikere på Christiansborg de seneste år mistet forståelsen for hele dannelsesaspektet, og det er synd. For dannelsen lærer os at tage del i det samfund, som vi indgår i, ud fra en vidtspændende grundviden, i modsætning til en mere snæver, specialiseret faglig vinkel. Med dannelsen lærer vi at se ud over os selv og tage del i en globaliseret verden. Dannelse handler i den grad om at observere, lytte og samarbejde.

Derfor er det ekstra trist, når selv samme politikere endvidere stiller spørgsmål ved de kreative fag i gymnasieskolen, heriblandt drama og musik.

”Vigtigst af alt kræver det samspil”

De kreative fag har lært mig at samarbejde og tage et ansvar i situationer med komplekse problemstillinger. Det kræver selvtillid at stå på en scene og blive spist af publikums øjne og ører, men vigtigst af alt kræver det samspil. Jeg skal kunne fornemme mine medmennesker, læne mig op ad dem, tage del i kreativiteten og bringe den videre, uden at stjæle billedet og hægte de andre af i svinget. En harmonisk enhed som påvirker hinanden for et fælles bedste. Hallo! Der kan man sgu da tale om en egenskab, som aldrig kan undervurderes i en globaliseret verden.

Jeg skylder Morsø Gymnasium en hel del, for at have samlet mig op og klædt mig ordentligt på til at forholde mig til og agere i en vanvittigt kompleks verden med globale udfordringer. Jeg skylder gymnasiet uendeligt meget, for at give mig plads til at fordybe mig i kunsten og kreativitets abstrakte størrelser, og lære mig at sanse og fungere i samspil med andre mennesker. Endeligt skylder jeg Morsø Gymnasium alt, for at have givet mig venner for livet og bragt mig sammen med kvinden i mit liv, som senere skulle blive min kone og mor til vores barn. Hjerteligt tillykke med jubilæet.

Om at vende tilbage

Birgitte Martiny (født Nørgaard). Født i Nr. Dråby i 1965. Nysproglig student fra Morsø Gymnasium i 1984, Cand. mag. i dansk og tysk ved Aarhus Universitet i 1992. Lektor på Skive Gymnasium 1992-2010. Uddannelsesleder på Mariagerfjord Gymnasium 2010-2015. Master i Ledelse ved SDU 2015. Uddannelsesleder på Morsø Gymnasium 2015 -. Gift og bosat i Skive, har tre døtre.

Det første år af gymnasietiden i skoleåret 1981-82 tilbragte min årgang på det gamle Morsø Gymnasium i Grønnegade. Jeg husker den første tid som præget af benovelse, en smule angst og stor spænding. Man kan tydeligt se det på klassebilledet fra skolestarten. Mange af os ser lidt forsagte ud i den nye verden. Gymnasiet var stort og mægtigt med en nærmest uindtagelig hovedbygning, hvilket blev forstærket af, at min klasse fik en af barakkerne i gården som klasseværelse, fordi der var pladsmangel. Min årgang mærkede for alvor, at skolen gik ind i en ny tid med store årgange. Det gamle gymnasium og det, det stod for, blev vi aldrig rigtig en del af. Vi var på en måde årgangen, der "snubled" i starten og ikke fik foden rigtig indenfor, før vi i 2. g rykkede ind på det nye gymnasium på Limfjordsvej. Det blev vores gymnasium; det blev formet sammen med os. Her var der plads til større armbevægelser både i konkret og overført betydning med lys og højt til loftet, Paul Gernes' flotte farver, videorum, hjemstavne med gruppearbejdsborde, tjekkede toiletter og imponerende Jens Søndergaard-malerier på gangen. Her gav begrebet "fattigfirserne" ikke rigtig mening. Det var alt andet end lampagneværk, og det ser man tydeligt beviset på i dag, hvor skolen stadigvæk står urokkelig, gedigen og flot.

Selvfolgelig fulgte hele den gamle skolekultur og traditionerne med – bl.a. symboliseret ved den lange række studenterbilleder på væggen, PRYT og så selvfølgelig de gamle lærere, men vi mærkede også, at der var stor udskiftning i lærerkollegiet. Vi havde mange unge lærere. Flere af dem festede sammen med os og gik med på Rio nede i byen, men alligevel var der stadigvæk en afstand og en stor respekt for autoriteterne. Lærerværelset kom vi aldrig på - jeg husker simpelthen

ikke, hvor det lå. Måske skyldes det også, at nogle af lærerne kunne være ret skræmmende. Specielt husker jeg en scene med en naturvidenskabelig lærer, som i første time proklamerede, at sproglige elever var håbløse, men at han var nødt til at leve med at skulle undervise os. Det fag blev mærkeligt nok aldrig vores yndlingsfag. Men heldigvis havde vi flest gode lærere, som var forbilleder, lærte os meget og viste os, at de gerne ville os – som fx. K.E. Andersen, der gerne stod på hovedet på katederet, hvis bare vi lærte en regel udenad.

Gymnasietiden på MG var på mange måder en herlig tid, hvor verden og mulighederne åbnede sig. Man udviklede sig, fik nye interesser, nye venner og festede igennem til 80'ermusik, som jo aldrig er blevet overgået siden. Men det var også på mange måder en svær tid med usikkerhed og identitetsforvirring. Vi var landet i 80'erne, hvor industrisamfundet bevægede sig frem mod informationssamfundets skærpede konkurrence. Der kom en effektiv adgangs begrænsning til mange videregående uddannelser, og karaktererne begyndte at betyde noget. Også på Mors kom der større indflydelse udefra gennem medierne: Der var fokus på forbruget, kroppen, tøjet, individualismen og konkurrencen om at komme med på turbo-Danmarksvognen. Startfirsernes ungdomskulturer var på MG stadigvæk mest domineret af 70'ernes to grupperinger: flipperne og diskerne, der på hver deres måde forsøgte at håndtere tidsånden. Jeg flirtede i starten med flipperstilen, hvor jeg syede og strikkede mit eget tøj – det sidste foregik i høj grad i timerne. Senere bevægede jeg mig over i den mere diskede stil og den karakteristiske Olivia Newton John-80'erfrisur. På den måde forsøgte vi nok hver især at finde et ståsted.

Mit første gensyn med MG efter dimissionen i 1984 var 25-årsjubilæet i 2009. Bare det at køre hen ad Limfjordsvej, ind ad indkørslen, gå ind af hovedindgangen og hen ad gangen fremkaldte minder og billeder fra gymnasietiden. Det var en tur hen ad Memory Lane: Lige der havde jeg spist min madpakke, lige der havde jeg stået i kø for at købe P-tærter, og lige der havde jeg danset til en fest. Gensynet gjorde gymnasietiden aldeles nærværende igen, og den var til stede hele dagen, samtidig med at gensynet med de andre bekræftede én i, at vi var et helt andet sted end dengang. De gamle grupperinger og roller betød ikke særlig meget mere. Livet og årene havde givet os mange fælles referencer, som prægede samtalerne - familie, arbejde, hus og hjem, sorger og glæder i livet. Man faldt i snak med folk, man måske ikke talte så meget med, da man var 18, og gymnasietiden var på den måde uendelig langt væk. Vi havde en fælles fortid, men vi var videre i livet.

I 2015 fik jeg mit andet gensyn med MG, men det blev et mere blivende et af slagsen, idet jeg i et års tid nu har haft skolen som arbejdsplads. Ja, nu kan man sige om mig som om Axel Nielsen i Hans Scherfigs roman "Det forsømte forår, hvis "liv havde været en eneste skolegang (...) Og nu er han adjunkt ved den samme skole og kommer vel aldrig ud af den". Men når folk spørger mig, om det ikke føles underligt at arbejde der, hvor jeg selv var elev, er mit svar nej, det er derimod ganske rart. Det føles på mange måder som at komme hjem til det sted, hvor man hører til. Efter studentereksamen kunne det ikke gå hurtigt nok med at komme væk fra øen og videre i livet, men jeg har altid haft en rar fornemmelse i maven, når jeg kørte over Sallingsundbroen på vej hjem til Mors, og som årene er gået, har hjemstavnsfølelsen fået en større betydning. Det er en vigtig del af min identitet, at jeg er morsingbo, og måske har jeg det også lidt ligesom den italienske forfatter Franco Arminio, som for nylig udtalte i et interview i Weekendavisen, at byen ikke er noget for ham. Han er overbevist om, at folk før eller senere vil finde ud til udkanten igen, fordi "hvert eneste stykke udkant i Vesten er mere frugtbar end dets centrum".

Når man sådan vender tilbage til det sted, hvor man selv var elev, bliver man uvilkårligt konfronteret med dengang i endnu højere grad,

end jeg oplevede det til 25-årsjubilæet. Den, man var engang, går på en måde stadigvæk rundt på gangene og mødes med den, man er i dag. Man spejler sig i nutidens unge, og man lægger mærke til ligheder og forskelle mellem dengang og nu – både i undervisningen, i skoleverdenen som sådan og generelt i tidsånden. Frem for alt oplever jeg det som meget livsbekræftende at være omgivet af gymnasieungdommen i min hverdag. MG er privilegeret med engagerede, videbegærlige og energiske unge, som man glæder sig over dagligt at være omgivet af.

Og jeg må konstatere, at meget er det samme i skoleverden dengang og nu – det er faktisk forbløffende, hvor meget der i det hele taget er, som det altid har været, hvis man ser på formen: klasseværelset, bordopstillingen vendt mod tavlen og én lærer til én klasse. Stort set er det uændret, ligegyldigt om man befinder sig på gymnasiet i Nykøbing Mors, Nykøbing Sjælland eller Nykøbing Falster. Men indholdsmæssigt har meget forandret sig fra startfirserne til midttierne – ikke mindst, fordi samfundet og tidsånden, som gymnasiet jo uvægerligt er en del af, er noget ganske andet i dag end dengang. Informationsfundamentet er erstattet af det senmoderne globaliserede samfund med et væld af muligheder og højt tempo. De sociale medier fylder meget i de unges hverdag og udsætter dem for et pres for at være perfekte og dygtige. Alle har perfekte liv på overfladen og på de sociale medier, og det kan være svært at leve op til. Så identitetsusikkerheden er, som jeg ser det, endnu større end i 80'erne.

Derudover er der andre synlige tegn på, at tiden er en anden. Gren-gymnasiet er blevet et studieretningsgymnasium med stor valgfrihed i forhold til fagene – et billede på tidens individualisme. Strikketøjet i timerne er blevet skiftet ud med stratego på den bærbare computer – et billede på tidens digitalisering, på samme måde som ordbøger og glosehæfter er blevet erstattet af Google Translate – ingen elever i dag kan håndtere en papirordbog eller skrive ret meget i hånden. Papirbøger er i høj grad skiftet ud med elektroniske, og håndskrevne noter er skiftet ud med Facebookgrupper, hvor eleverne deler med hinanden – et billede på den digitaliserede virkelighed. Festmusikken er skiftet fra Sneakers til gansterrapinspireret, men dog dansk, hiphop

med "Ukendt kunstner" – et billede på globaliseringen. Flipperne og diskene er blevet til noget, man kunne kalde mainstreamere og hipstere. Mainstreamernes tøjstil er sneakerssko, sort og gråt tøj, måske lidt hvidt, men så er det allerede risky, og hipsterne går i genbrugstøj, har rodet morgenhår og gerne skæg, hvis det kan lade sig gøre. Begge grupper er et billede på globaliseringen, for sådan ser gymnasieelever ud mange steder i verden.

De unge er således børn af deres tid, som vi var af vores. De har deres udfordringer, som vi havde vores. Nutidens globalisering og digitalisering ser jeg som en af de største udfordringer for skolen og for øen i det hele taget. Men måske kan det også ses som udkantens chance – apropos Arminios spådom om, at folk efterhånden vil opdage udkantens kvaliteter. Måske er det sådan, at jo mere globale og digitale vi bliver, jo større bliver vores behov for at høre til et sted i den virkelige verden. Det at det lokale er truet, skaber et behov for at forstå, hvad vi kommer af. Vi har brug for at finde et lokalt ståsted,

når det nationale bliver lidt udvisket, for hvordan skal vi kunne finde rundt i den digitaliserede globale verden, hvis vi ikke ved, hvad vi selv kommer af og tager afsæt i? Det gør hjemstavnen og rødderne vigtige. Man kan som ung godt opleve dem som et fængsel, man gerne vil væk fra, og man kan blive nødt til at forlade dem. Men senere opdager mange hjemstavns betydning, og fængsel bliver til længsel.

Hjemstavnen er således en mur, man kan spille sin bold op ad midt i en digitaliseret verden, hvor tilstedeværelsen og nærværet med mennesker i den virkelige verden kan være en mangel. Senere i livet kan man så afgøre, om man vil samle bolden op igen og spille videre, eller om man vil lade den ligge. For mit vedkommende har bolden løbende været én, jeg har taget op. Det slog mig for nyligt, at jeg stadigvæk, selv om jeg har boet i Skive i over 20 år, som det første tænker på Mors' naturperler, når jeg får besøg udefra og vil vise dem egnen. Skive har bestemt også sine seværdigheder, men når man er vokset op i Nr. Dråby, overgår intet Feggeklit, Salgjærhøj og Hanklit.

Fra sportsskole til Sportscollege

Af rektor Kurt Sonne Thomsen og vicerektor Lars Erik Nielsen

Idræt har gennem mange år fyldt meget på Morsø Gymnasium, og det er en naturlig del af aktiviteterne på ethvert alment gymnasium. Mange erhvervsskoler har også markedsført sig netop med idræt, selvom faget ikke indgår særligt i deres fagrække.

I starten af 1990'erne opstod tanken om at lave et fælles tilbud for gymnasie- og handelsskoleelever på Mors.

Efter grundig planlægning, med inddragelse af klubberne NIF og FLUIF og med et samarbejde med DGI, blev der sammen med Nordvestjysk Handelsgymnasium lavet et tilbud i håndbold og fodbold. Ideen var dels at styrke de enkelte elever i deres sport samtidig med, at de fik en gymnasial uddannelse, - dels at styrke de lokale klubber ved at uddanne trænere og ledere.

Det var hensigten at tiltrække elever udefra, og det lykkedes med elever fra hele Danmark og sågar fra Island.

Viborg Amt støttede Morsø Gymnasium ved at stille en beskedent ekstra lønresurser til rådighed, men det helt store bidrag kom fra Morsø Kommune, der støttede med ca. 250.000 kr. om året i 3 år. Det var således ikke mindst borgmester Egon Plejdrups fortjeneste, at Morsø Sportsskole kunne begynde i august 1995.

Der blev ansat trænere til håndbold og fodbold og nogle af Morsø Gymnasiums idrætslærere stod for den øvrige undervisning og for gennemførelse af de mange aktiviteter, der blev planlagt. Det drejede sig om, at eleverne var ude at undervise folkeskoleelever, fik kurser, kom på inspirerende udflugter til store idrætsbegivenheder og mødte kendte og spændende oplægsholdere.

Der viste sig dog hurtigt at være motivationsproblemer for nogle af sportsskoleeleverne. Dette medførte med stort fravær og frafald. Det betød naturligt nok, at sammenhængen i undervisningen blev besværliggjort. Det kom der mere styr på det andet år, men det stod hurtigt klart, at det var vanskeligt at fortsætte. For mange af sportsskoleeleverne var det for svært at være hjemmefra, og begrundelsen for at vælge Morsø Sportsskole var ikke nødvendigvis primært interessen for håndbold eller fodbold. Derudover var det svært for eleverne at få tid til både skole – og idrætsaktiviteter. Det blev derfor kort inden jul i 1996 besluttet at stoppe for nye elever og bare gøre de årgange færdige, som var begyndt. På det tidspunkt var der 23 elever fordelt på 2 årgange.

Morsø Sportsskole var på ingen måde en fiasko. Det lykkedes helt sikkert at hjælpe nogle elever til at få en ungdomsuddannelse, som de ellers ikke havde fået. Det sørgede den tætte lærer – elev kontakt for. Det gennemgående problem var ikke manglende evner, men en del af elevernes hjemlige forhold var en hæmsko for læring og aktiv deltagelse i sportsskolens aktiviteter.

Der kom mange lignende tilbud andre steder i landet, og dette var medvirkende årsag til at elevgrundlaget for sportsskolen på Mors ikke længere var tilstrækkeligt.

Vi undlod at bruge det tredje års tilskud, så kommunens investering i projektet blev en halv million. Tilflytningen af elever udefra gav kommunen en indtægt på langt over det dobbelte, og der blev samtidigt gjort opmærksom på Mors som et sted med et særligt tilbud for unge mennesker.

Erfaringerne fra Morsø Sportsskole var særdeles nyttige i forbindelse med det næste store sportslige projekt, nemlig Morsø Sportscollege.

I foråret 2011 besluttede Morsø Gymnasium, at der skulle oprettes et særligt tilbud for håndboldinteresserede elever. Der er en stor håndboldtradition i lokalområdet, og gennem flere år var et tilbud blevet efterspurgt. Skolens elever fik fra det nye skoleår mulighed for at

melde sig til en særlige håndboldlinje, og kunne således træne håndbold efter skoletid to dage om ugen. Desuden var der tilbud om kurser, rejser osv. Håndboldlinjen fik mange tilmeldinger, og allerede i løbet af efteråret 2011 begyndte nye store planer at blive udarbejdet.

I august 2012 oprettede Morsø Gymnasium sammen med HF Mors, Dueholmskolen og EUC Nordvest, - med bistand fra Morsø Kommune - Håndboldcollege Mors. De to ungdomsuddannelser slog deres eksi-

sterende håndboldlinjer sammen med folkeskolens tilbud til de ældste elever.

Håndbold College Mors tilbud indebar to ugentlige træningspas, heraf en morgentræning. Der blev koblet fysioterapeuter på, og tilbuddet tiltrak fra starten elever, der kom udenfor skolernes normale optageområder.

Succesen med håndbold førte til, at der fra august 2014 også blev udbudt fodbold og rytmisk gymnastik. Hvor håndbolden både favner bredden men også i høj grad eliten, er fodbold og gymnastik mest et bredde-tiltag. Navnet blev nu ændret til Sportscollege Mors.

Thy-Mors HF & VUC kom med i samarbejdet og i alt kunne de fire deltagende skoler mønstre ca. 135 collegeelever – heraf ca. 15 elever der bor på college.

I 2016 er Sportscollege Mors en velfunderet succes, der årligt tiltrækker flere unge til øen – og ikke mindst fastholder øens egne talenter. For gymnasiet har det været en læreproces, hvor vi år for år er blevet bedre til at støtte op om elever, der er meget seriøse med sport. Dette indebærer bl.a. ekstra lektiehjælp, samarbejde med fysioterapeut, koordinering af skole og træning m.v.

Erfaringerne fra college bliver fra august 2016 videreført i et nyt tilbud: MGY Sportsselev. Her kan elever, der dyrker individuelle idrætsgrene på et højt plan, få støtte i lighed med de elever som dyrker holdsport.

For at kunne blive MGY-sportsselev, er det krav at man dyrker en tidskrævende idræt på et relativt højt niveau, og at sporten indebærer deltagelse i konkurrencer. Til gengæld bliver man en del af fællesskabet med de øvrige sportscollege-elever, får mulighed for hjælp til tilrettelæggelse af grundtræningsprogrammer af fysioterapeut og idrætsslærere, mulighed for erstatningsundervisning ved deltagelse i konkurrencer, mulighed for en ugentlig morgentræning i skoletiden samt løbende sparring fra skolens elitesportskoordinator.

Til trods for at konceptet "MGY Sportsselev" først blev introduceret i starten af sommerferien, har der allerede været stor interesse for projektet, og det forventes at interessen vil være stigende i det kommende skoleår.

Prüt sørger for festen

Interview med Tue Vestergaard og Lars Erik Nielsen

Gymnasiets festforening, Prüt, er én af de ældste institutioner på Morsø Gymnasium. Foreningen blev grundlagt allerede i 1942. Det oprindelige navn var Prytaneion, - opkaldt efter rådhuset i det antikke Athen. Senere blev foreningens navn i daglig tale til Pryt, og i starten af 1990'erne (hvor ingen elever længere kendte navnets oprindelse!) blev navnet ændret til Prüt – med tysk umlaut!

I starten var foreningens formål overvejende at arrangere foredrags – og diskussionsaftener for elever og lærere, men der var dog tilladelse til at afholde to årlige fester.

I 1979 var et Prytaneion-arrangement fx et lysbilledforedrag, hvor Lektor Martin Horsted viste billeder fra en rejse til Kina; efterfølgende drak man kinesisk the og diskuterede forholdene i Kina.

I mere end 25 år har været Prüts kernevirkosomhed været at arrangere fester. De store fester med fantasifulde temaer som fx "SuttePrüt", "DiscoPrüt" og "KarnevalsPrüt" har været blandt skoleårets højdepunkter for eleverne, men i 90'erne udvidede man aktiviteterne til også at omfatte populære Fredagscafeer.

Nuværende vicerektor, Lars Erik Nielsen var formand for Pryt i skoleåret 95-96. Tue Vestergaard var formand i 2015-16. De to formænd mødtes i juni 2016 til en snak om Pryt/Prüt før og nu.

"Der er styr på alt"

Lars Erik indleder med at fastslå, at Prüt er meget mere velorganiseret i dag end det var i hans tid som formand. Afvikling af festerne var mere baseret på "Charme og talent" end organisering og grundigt forarbejde.

- Jeg har ofte kørt rundt på tankstationer for at skaffe byttepenge midt under festen, og når festen var slut, var det formandens opgave

at finde Prytmedlemmer til at hjælpe med oprydningen, siger Lars Erik med et grin.

Tue konkluderer, at organisationen er væsentlig mere strømlinet og velfungerende i dag.

- Vi tager alle væsentlige beslutninger i plenum, men i forbindelse med fester er det formanden som uddelegerer opgaverne, - og der er styr på alt, fra byttepenge til oprydning, fastslår Tue.

"To meter, en kasse øl og en kasse dut"

I 90'erne blev der langt overvejende spillet livemusik til festerne. Pryt modtog masser af (kassette)demobånd fra nye, håbefulde amatørbands, og herfra valgte man musikken til festerne. I 10'erne er der flere fester med diskotek, men til gengæld har der været meget store og kendte kunstnere engageret til nogle af festerne.

- Som regel havde orkestrene ikke selv lydanlæg med, så det måtte vi leje ude i byen. Jeg husker at prisen for at leje anlæg og en lydmand var "to meter, en kasse øl og en kasse dut", siger Lars Erik.

- Vi har forsøgt at vurdere hvad folk havde lyst til at høre, og så har vi lavet kontrakt med kunstnerens bookingbureau, siger Tue. Kunstnerne har selv anlæg med, og alt afregnes efter regning nu til dags.

"Træning i organisation"

Pryt/Prüt-bestyrelsen er i alle årene blevet rekrutteret blandt elever som selv har søgt om at blive medlem. I Lars Eriks formandsperiode tilstræbte man en fornuftig blanding af matematiske og sproglige elever, mens Tues udfordring har været at sikre repræsentation fra alle studieretninger.

- Jeg fornemmer at Pryt udviklede sig i en mere "logeagtig" retning efter min tid som formand. Der har været tendenser til nepotisme, blandt andet ved at bestyrelsesmedlemmernes kammerater kunne få gratis øl i baren og andre goder, forklarer Lars Erik.

- I dag er det udsmidningsgrund hvis man favoriserer kammerater i baren, fastslår Tue. Når man arrangerer fester med et budget på omkring 100.000 kr. er det nødvendigt at der er styr på tingene og at alle betaler for sine varer i baren, siger Tue.

Formændene er enige om, at det er hårdt arbejde at være medlem af bestyrelsen, men det var samtidigt er en fantastisk træning i organisation. Man lærer at tage ansvar.

Pryt har et godt samarbejde med andre elevorganisationer, - både fra gymnasiet og fra naboskolerne, EUC og VUC. Der er et godt samarbejde med elevrådet og H(å)Bb, og der kommer mange festdeltagere fra de øvrige ungdomsuddannelser.

"Mobiltelefonen var ikke opfundet"

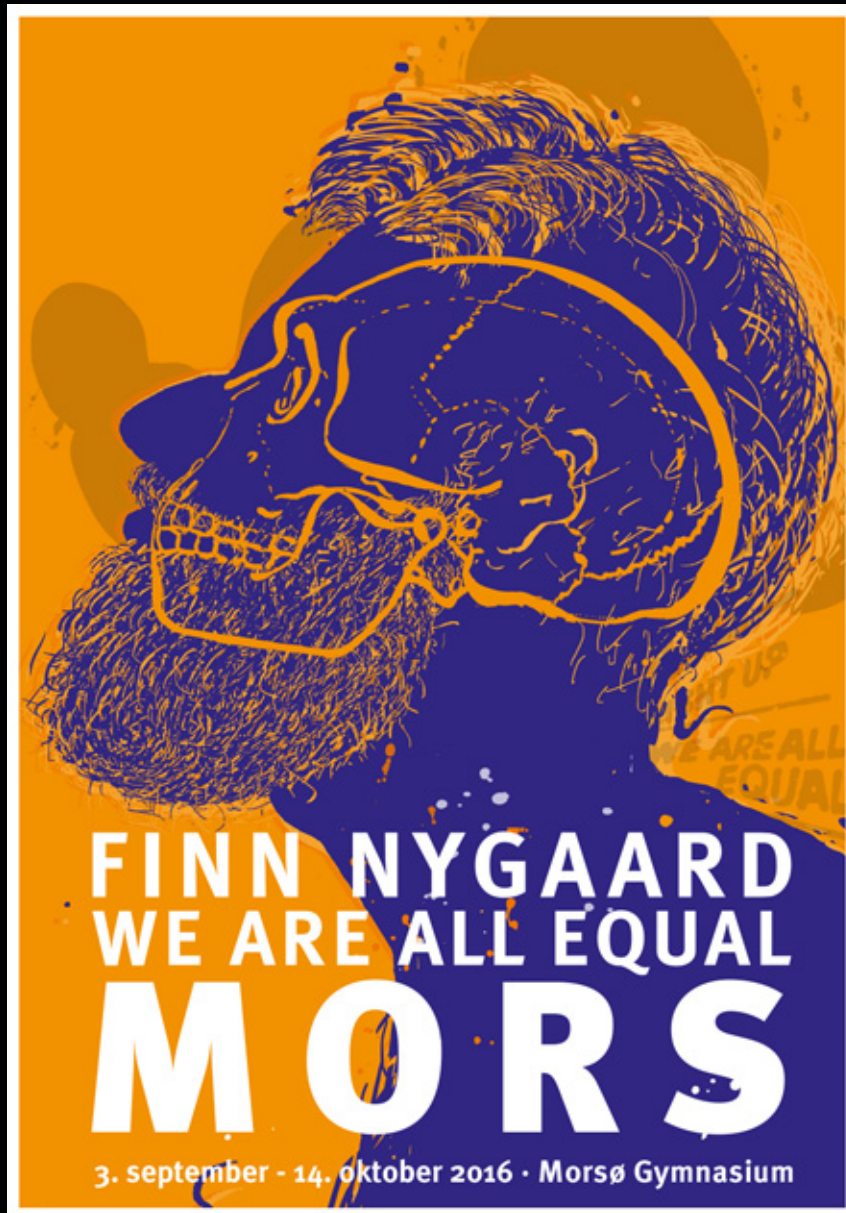
I 2016 har der været pressehistorier om at gymnasieelever tog mobilbilleder til festerne og efterfølgende delte dem på sociale medier.

- Det problem havde vi ikke i min tid, fastslår Lars Erik. Mobiltelefonen var ikke opfundet, og vi levede og festede i vores egen lille osteklokke.

Tue mener ikke at det er noget problem at folk tager billeder på mobilen til festerne.

- Folk tænker sig om hvad de deler med andre. Vi kan ikke sammenlignes med gymnasier i Nordsjælland. Jeg har ikke kendskab til, at nogen har delt intime billeder af elever fra festerne, og der foregår ikke chikane mellem elever på gymnasiet, siger Tue.

Morsø Gymnasium • Limfjordsvej 95 • DK-7900 Nykøbing M. • www.morsoe-gym.dk